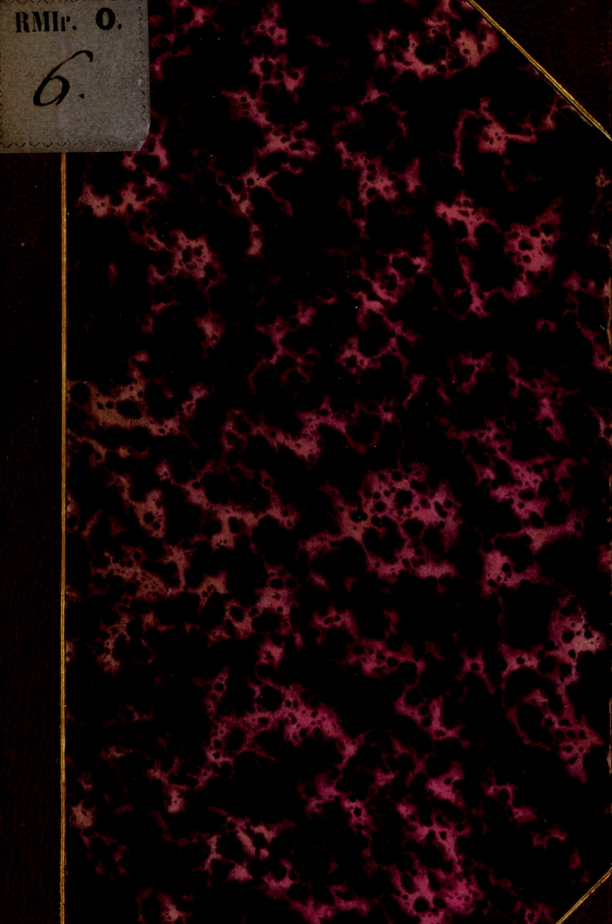

RMIr. 0.

6.

RMr. O.

6.

CATECHISMVS

Az az, à Keresbtyeni tu-
domannac reuide-
den valo ta-
nufaga.

BATHIZI ANDRAS

altal irattator.

PSALMO XXXIII.

*Idietec ide Fiañm, es halgassatoc en
gemet, az Wracfelelmere
tanitlac meg tüteket.*

COLOSVARBA

NYOMTATOT GYÖRGY

HOFGREF ALTAL.

M. D. LV.

E Catechismusba főkeppen öt
dologrol leszen
emlekezetes ma-
gyarazat.

- 1 A Keresztlégről.
- 2 A Tíjz Paranchyolatrol.
- 3 A Hit nec agairól.
- 4 Az Imad sagrol.
- 5 Az WR Vachyoraiarol.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Az Kereszten oluasoknac ké-
uan à Colofuari köny
nyomtato Istennec
kegyelmét
es béke
séget.

E nnec à Catechismusnac ki-
nyomtatására, szerető Atyá-
fiaij, keiseritet engemet, Elő-
ser, hogy sőt helyen efféle Ke-
reszten könyuetskeknelkül igen
sükelkednec. Masodszor (mert
minden irítégnelkül az igazat
kel mondani) igen hamissan, ne
hol kedig vgyan egész igijekben
valo fogyatkozasoc es vétkec va-
dnac (valahol es valaki által ny-
omtottac) mert à ki nyomtotta
neuét

4
neuét még nem ieléntette. Eſt
ertuen es latuan egy nehany ke-
reſtyen atyafiak kérénc hogy
vyonnon es meg igazituan meg
nyomtatnam. Mely ő kéréfeknec
es keuanſagoknac nem akartam
ellent tartani, hanem inkab őre-
mest engettem es eleget tenni i-
gyekeſtem. Ezokaert hiſem ho-
gy à mely Kereſtyen ezt à mij
nyomtataſunkat oluaffa es à ma-
ſickal conferalya, kőnnyen meg-
erti hogy ez igy legyen, Es eſt e-
képpen meg ertuen minden ket
ſegnekűl à mij akaratűkat es mű-
kankat ioua hadgya. Az **W**r Iſ-
té tarchyō meg es égedgye hogy
életinket iobithaſſuc es Chriſ-
tus által űduezűlheſſinc, Amen.

5
MINDEN OLVASOKNAK

Es Kereſtyen atyafiaknac
Bathizi Andras Iſteni
Kegyelmet es Bē-
keſeget ke-
uan.

IRtam vala en, Iſtenbe ſerelme-
tes atyamfiáj, ennec előtte, magyar
nyeluen egy kiſded kőnyuetsket, Ez
vegre, hogy valahol ſcolaban len-
néc, az ſegen tudatlan gyermetſkek
nec eleikbe adnā, hogy űc is az Iſtēnc
iſmeretiben épűlhetnēnc, gyarapod-
hatnanac es az Iſtēt dichirhetnēc. Ez
el mult napokba peniglen, iōue **W**it-
tembergbe mi hozzanc az **B**artſai
Chriſtoph, Magyar orſagi, iambor
kőnyaros, ki engemet kere, hogy ha
valamit magyarol irtam volna, ki bo-
chatnam. Mert moſtan az nyomorot
magyar orſagban, nagy ſoc kereſt-
tyen

A 3

6
tyen atyafiak kéuanhanc magyar ny-
eluen irattatni egy rövid könyuetsket
melyből a Keresztyeni tudomannac el
ső fundamentomijt meg tanulhatnac
meg a tudatlanokis, es az Igaz hitben
épülhetnened.

Annakokaert, hogy Christophrol
en meg ertem az seghen atyafiaknak
kéuanfogokat, ennekem az mely ira-
som vala a keresztyeni tudomannac el
ső fundamentumírol, aszt en kezlem
tőb tudos keresztyen atyafiakual, kik
hogy mind ioua hagyac, enis az nyő-
ratafra örömett készlecek, es ime mos-
tan kibochyattam Istennec akaratyá-
ból, De nem az Böltsenek kik diak-
olís íol tudnac, hanem azoknac kik el
annyerá deakol nem tudnac hogy ők
is az egy öröc Istent mi Wrunc Iesus
Christusnac dichyőseges sent Artyat
meg esmerhesséc es öröcke dichirhes-
séc.

Es íol lehet többennis irtanac en
előttem ilyetén kisdéd könyuetsket,
eggyik

7
eggyic az en tistelenő Mesterem, az
Galbeczi Istuan mester, ki immaran
Istenben nyuksic: masic az tisteleter
Deuai Mathyas, Christusnac igaz
predikatora. Irtanac ezeknec küüüle
többenis, kic mind entöllem nel böl-
chebbec es fokkal tudosbac: De ma-
ga azert enis akaram az en irasomat
ki bochyatni, hogy enis, az menyere
Isten ennekem ertenem atta, az en
kisdéd tudomanyombol, az segen ke-
resztyeneknec solgalhatnec, es az en
istenemet, az őatta sent atandékabol
dichőithetnem. Azert senki ne chuda
lya, es engemet senki abbol ne bunte-
ssen, hogy en az tőb Bölch ebereknec
irasa vitá az ennyimertis ki bochatom,
mert méto hogy minden ember sege-
lye az ő erteke sserént az keresztyen an-
nya sent egyhazat, ki Christusnac
Igele es mindeninknecannya. Sük-
seg peniglen effele könyuetskekne-
lenni, ielessen ez mostani Időkben. E-

A 4   108r.

lőšer, mert igen iol lattyuc hogy az pogan törökőc naponként raytunc vadnac, oršagunkat dulyac rabollyac, es ašt sem tudgyuc mely hora- ban el kel futnőc, az futasbā, ha predi kaciot nē halhatunc, auagy chyac ef- fēle kőnyueknec oluafasfabol, magū- kat wigashtallyuc, hogy az ſent egy haztul es az Iſtentől el ne ſakadgyūc de az igaz hitben mind végig még maradgyunc.

Touabba ſēmit nem ketelkedūc benne, hogy ez ne legyen az ūdō, az mellyet Daniel Prophera neuez, ke- reſtityen annya ſentegy haznac el oſ- lafanac: Az ſent lélec Iſten nyiluan meg ielentette az ſēt irafokban, hogy az pogan törökőc ez ſēles földet mind be kerengic, ez vilagot meg ta pottyac az kereſtityeneket el hayt- tyac, es őket kőlemb kőlemb oršagok- ba mind ſēllec el oſtityac.

Ez el oſlasban, miert hogy tudos embereket es predicatorokat nem ta-
lalhatunc

9
lalhatunc igen ſēelmes, hogy az Iſ- tentől el ne ſakadgyunc, es az kereſt- tyen hit bennūc meg ne alogyec: de hogy ez ne törtennyec, ſükſeg effele kőnyueket velūc viſelnūc, es az kereſtityenſég nec elſő fundamētomiſt iol meg ranolnunc, hogy még az Po- ganoc kőzöttis az igaz hitben meg maradhaſtunc es az Iſtent ſegētſégūl hihafſuchogy minket el ne hadgyon ſem fogſagunkban ſem nyomoruſa- gunkban: Mint régenten az Sido né- peket el nem hagyta, mikort az bal- uany Iſten imadaſert őket foglya ada egyſer Affiriaba, maſſor Babilont aba.2c Moſtan is ſoc az Baluany Iſten imadas az kereſtityenek nec kő- zette, ſenki nem elegendic az egy kőz- be iaro Chriſtuffal, kit az Atya Iſten akara az mi bűneinkert aldozatnac lenni es kiben emberi nēmzetſeghez meg engeſteltec. De mind biznac az meg holt ſentregben, es azoktul var- nac ſegedelmet,

A ;

Futnac

Futnac külemb külemb baluany képekhez hogy ott irgalmat nyerhesenec: es az egy bizony Istent mind elharrac, nemelyec biznac bulchu leuelekben nemellyec önen chelekedetek bē, es az Christusnac vérét mind megvtallyac.

Touabba az papoc baratoc az Christusnac sent vachoraiait igen megvndokitottac, mert őc az mü Wrunknac sent halalanac emlekezetit kereskedésre es baluany Istenimadafra valroztattac mellyeket az pogan töreköckel, egész ez vilagot bünteti es Of torozza mostan az WR Isten.

Azert igen felec rayta hogy az keresztienec külemb külemb orsagokba fogua ne viressenec, mert az WR Isten akarya őket az baluany Istenimadafoktul el szakasrani es Pœnitencia ra hijni. Es iolehet el ozrattac az keresztien sentegyhaz: de maga azert meg tartattic meg az pogan törekök nec allat is, mint az Christus meg igi-

re;

Ime en

Ime en veletec vagyoc mind vilag vi gezetiglen, Math. 28.

Annakokaert enny foc veszedelmekben igen sükszegesec effele könyuetskec mellyeket mindenüt velünc visselhetünc oluashatünc, es azokbol vigaztalaft vehetünc, hogy az keresztienységben es Istēnc kedueben mind végig meg maradhasünc. Harmad sior, ha orsagunkban meg maradhatunc is, sükszeg minden keresztien ember nec meg tudny, az keresztienseg nec első fundamentomit, mellyeket en itt ez könyuechkeben röüdeden meg irtam mert valaki ezeket nem tudgya, nem melto keresztien ember nec mondáni. 2c.

Annakokaert Istenben serelmetes aryamstai, Imáran im iolertitec mi okbol indultattam ez kisded könyuechkenec ki nyomtatasa ra: erititec asit is mely igen hasznos legyen, ez mostani veszedelmes Idökben,

Azere

12
Azert en esz tûnektec aiañlom es
kérlec tûteket hogy en tólem vegye-
tec Io neuen es dichiriyetek az
WR Istent. AMEN.

13
CATECHISMVS

az az, Keresztyeni tudoman-
nas Summaia.

TANITVANY

Ű duez legy en tistelendõ mes-
terem.

M E S T E R

Isten meg algyon en io tanit-
uanyom, mit keuanß vala?

TANITVANY

En tistelendõ Mesterem, ha
űrességed vagyon, keuanom te
tölled meg ertenem mi legyen
az Keresztyenfég es hany dolog-
ban fűgyõn.

Mes-

14
AZ KERESZTYENSEGRŐL.

MESTER

En io fiam igen hasznos es tuduesse-
ges dolgot kerdesz entollem, azert
melto hogy minden dolgomat el had-
gyam es az te kerdesedre feleleyec.

AKERESZTYEN
SEGRŐL.

TANITVANY

Mitsoda azert a Keresztyenség?

MESTER

Felni es tisztelni az egy bizony oroc
ISTENT fiui felelemmel, igaz
hittel, tiszta szeretettel, es otet mint mi
Vrunc Iesus Christusnac ditsosleges
sent Attyat segetségül hinni minden
sükségünkben es nyaualyankban.

TANITVANY

Hany fele dolgoc sükségsec az
Keresztyenséghez?

MES

15
AZ KERESZTYENSEGRŐL.

MESTER

Öt fele dolgok.

1. Első az Keresztiség, melyneca-
tala helyhesitetunc Keresztyen Anya
sent egyhaznac kebelebe.

2. Masodszor az Istennec törue nye
es parancholattya, melyből meg is me-
rituc az mi Bűneinket, karhozatunkat,
es ezt mit tollunc keuan az Isten.

3. Harmadic mi legyen az igaz hit
az hitnecagazati es Io gyümölcshi.

4. Negyedic mi legyen az Imad-
sag, es mi modon kellyen könyörge-
nunc az mi Atyankban.

5. Otödíc mi legyen az vegh va-
chora, melyben Christusnac halalarul
meg emlekeztetunc hitünk nec erőse-
gére es Bűneink nec bochanattya.

Ez öt fele dolgokban tüg az ke-
resztyenség melyeket sükség minden
keresztyen ember nec meg tudni.

AZ

16

AKERESZT SEGRŐL.

TANITVANY

Mond meg immaran mi legyen az
Keresztég?

MESTER

Szent Pal az Titus pispeknec irt
leveleben eképpen végczi. Tit. 3.
A Keresztég vyonnan valo súlérés-
nec feredele, sient Lélec Istennec meg
vyitasa, mely sient Lelket nagy gaz-
dagfaggal, es bőséggel mi réanc önté
az Atya Isten, Iesus Christusnac mi
iduezitónknec altala, hogy az őrigal-
massaganac mi jarta meg igazultat-
uan, öröc életnec remenségeben örö-
kelec lehessúnc.

TANITVANY

Mas képpen mit choda az Kereszt-
ség?

MES

A KERESZTSEGRŐL.

belieknek írt leuelében. Ephe. 5. a
Christus (vgy mond) szereté az sient
Edgy hazat, es adá önenmagat érerre,
hogy ötet meg sientelneie, es meg tisi-
titana viznec feredeiében: élernéc i-
geiével.

Sient Peter es asit irya leuelénec
első részébē: vyulan sülettetetec (vgy
mond) az dróc élő Istennec igeiēnec
altala. Azért az viznélkül nem lehet
à keresztiség es esmeglen chac azon
puszta viz, nem lehet keresztiség Isten-
nec igeiēnelkül.

De sükség à keresztisegnec oly viz-
nec lenni hogy ki Istenec parancho-
lattyaual es sient igiretiuel meg kör-
nyükestetec.

Az parancholat ez, keresztelleyetec
minden pogan népeket Atyanac es
Fiunac es Sient Leleknek neuében.
Math. 28.

Az igiret ez: valaki ihjend es meg
keresztelkedendic üduezül Marc. 16.

B 2   Annac

A KERESZTSEGRŐL.

Annac okaért myhelien az gyer-
mec a vízbe be méritetic ez igickel.

En tégedet keresztellec Attyanac
es Fiunac es sient Léleknek neuébe.

Ottan a víz serkeszteric es edgyef
sül az Istennek igeiéhez es leben ot-
tan vyulan valo sületésnec feredie
mellyben az ember meg tisztul min-
den bűneiből, es sient Léleknek általa
meg vyul az őrec életre.

TANITVANY.

Mi haszna vagyon a keresztségnek?

MESTER.

1. Első haszna, mert a keresztségben
bűneinknek bochanattyat nyeriúc
Christusnac általa.

2. Másodic: Mert minekűnc sient
Lélec adatic ki az mi meg rontatot
természetünket meg vyittyta.

Ez kettőről bolla sient Peter Acto. 2.

Térieretec meg (v gy mond) es ke-
resztelkedyec meg mindentec az Chri-
stusnac neue alatt bűneijteknek bocha
nattyara

A KERESZTSEGRŐL.

nattyara es sient Léleknek aiandékat
veszitec.

3. Harmadic haszna a keresztségnek
Idueség es őrec élet mint meg irta
sient Marc Euangeliffa. Mar. 16.

Valaki hiend es meg keresztelke-
dendic üduezül.

TANITVANY.

Mit iegez a keresztség?

MESTER.

Főképen iegyzi Istennek fogada-
sanac pechéret. Miképpen vala mely
feyedelem szabadsagot fogat az ő lo-
badgyanac, leueluel es pechéruel e-
rősiti meg az ő fogadasat hogy az
segén ember semmit ne kerelkedgyéc
abban, hogy ő szabados nem volna
mert az Wranac leuele es pechete na-
la vagyon. Azonkeppen az WR Is-
ten fogadast tön minekűnc es igire
mindē bűneinknek bochanattyat sient
Léleknek aiadékat es az őrec életet
Christusnac általa. Ezekről hogy mi

B 3 semmit

A KERESZTSEGRŐL.

femmit ne ketelkednénc meg fogada-
sat megpécherle minékinc az ő sient ke-
restségéuel es az vég vachorual.
Hogy valaki hiend es meg keresz-
kedendic őrecke valo szabadsága le-
gyen, minden bűntől, halaltól, ördeg-
től es őrec karhozattól es hogy lehel-
sen Istennec szerelmetes es őreckős fia
Christusnac altala.

TANITVANY.

Mond meg mit iegyöz az keresz-
vizbe be mereytes auagy be martas?

MESTER.

Az vízbe mártas köttet iegyez.

Előser iegyez, hogy mi Lélec szerēt
Ckristusnac halalaba be mereyterűnc
kinéc sient halala által nem chac iegy-
zes képpen, de vgyan volta képpen
bizonyaba minden bűneinc ingyen
meg bohattatnac es sient Lélec Isten
adattatic minékűnc.

Masodbor asit iegzi hogy mi ez
vilagon minden nyomorusagba, kór-
sagba

A KERESZTSEGRŐL.

ságba, haborusagba, halalba es min-
dē nyaualyaba be mereyterűnc, mind
addiglan miglen az mi réghi embe-
rűnc es bűnes természetűnc meg ron-
tatic es mind halaliglan gyalaztatic,
hogy az bűnes tett tellyeségűel el-
rontasste es az bűnnec sepreie ő be-
lőle ki tistullyon.

TANITVANY.

Mond meg immar mit iegyez az
vizből ki vonasis?

MESTER.

Előser asit iegyzi hogy mi Lélec
szerént Christusnac feltamadafánac
altala fel tamadunc minden bűneünk
ből es meg ékefsülterűnc tista es vy
életuel, hogy Istennec előtte iarthaf-
func igazsagban, sentségben, iambor
sagban, es tista életben mind őrecke.

Masodbor asit iegyzi, hogy mi
meg szabaduluan minden nyomorusa-
gtól, keferűségtől, es halaltól, holtunc
vian fel tamadunc őrec életre.

A KERESZTSEGRŐL.

Ezokról írt szent Pál. Rom. 6.
 Auagy nem tudgyatoké (vgy mond)
 hogy valakic a Christus Iesusban
 meg keresztelkettűnc, az ő halalara ke-
 restelkettűnc meg. Azert eltemettet-
 tűnc az Christussal az keresztiségnec
 általa, halalra: hogy miképpen Chris-
 tus felmádot halottaiból, az Attya
 Istenec dichőségenc általa azonké-
 pen mijs vgy életben iariunc. Amen.

AZ ISTENNEC
 TÖRVENYERŐL
 es az Tíz Paranchol-
 latokrol.

TANITVANY.

Míchoda az Istenec törvénye a-
 uagy parancholattya:

MESTER,

Az Törvény, Istenec ki adott ő-
 recaka-

A TYZ PARANCHOLATOKROL.

recakarattya, es meg hihatatlan egy
 elvégezet sentenciaia, mellyben meg
 parancholtra mineműeknec kellyen
 lennűnc, es mit kellyen, smit ne kel-
 lyen tennűnc, mellyben mindenek-
 től kéuan rekellertes engedelmec, es
 karhosrattya mind azokat, az kie
 be nem tellyesitic, miképpen iruan
 vgyon: Atkozot legyen vala ki meg
 nem marad mind azokban az melly-
 ec iruan vadnac, az Istenec törvény
 eben. Deut. 27.

TANITVANY.

Hany okaért adaréc az Istenec
 Törvénye auagy parancholattya:
 MESTER.

Harom okaert.

1. Első okaert hogy az gonoz téuő
 emberec, az kinec felelmenec miatta
 meg tirtsanac minden gonofsagrol,
 hogy az ioknac ne arthalsanac se tes-
 tekbe se marhaiokba. Est bizonyt্যা
 sents Pál az Timotheus nac irt leuelé
 B 5 ben.

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

ben. 1. Timot. 1. Az törvény (vgy mond) az hamisaknac szerzetet.

2 Masodic okaért: hogy az törvényből meg ismerűcz az mi bűneűket es öröc karhozatúkat: melyektől meg rettenuen siesűnc az oruos Christus-hoz. Ezekről solsent Pal. Roma. 3. Az törvény által vagon az bűnec meg esmerete. Gal. 3. Az törvény (vgy mond) mi igazgatonc volt az Christushoz.

3 Harmadic okaért, hogy az törvényből meg tanullyuc michoda io chelekedeteket kéuan tölűnc az WR Isten, hogy immaran hitből meg igazlatuan az Istennec parancholattya serint Iambor életet visellyűnc es io chelekedetekben magunkat foglalíuc mert íruan vagon: az io fa, io gyűmölchet teremtt. Matth. 7.

AZ TIZ

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

TANITVANY

Hafy az Istennec parancholattya
MESTER

Tíz, mellyeket Moifesnec alrala az Sina hegyen, ket kőtablan, ki ada. Exod. 20.

TANITVANY

Szamlald elő Immaran azokat,

MESTER.

I.

En vagyoc a te WRad Istened, azért idegen Istenijd en előtem ne legyene.

II.

A te WRadnac Istenednec neuét hiyaba ne vegyed, Mert az

WR

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

^{doming}WR. ^{bona}Isten ^{religat}nem ^{in piamm}hadgya ^{in vanit}büntetef
ⁱⁿnelkül ⁱⁿabit, ⁱⁿa ⁱⁿki ⁱⁿaz ⁱⁿő ⁱⁿneuet ⁱⁿheyaba
ⁱⁿveendi.

III.

^{e. bion festum}Vnnepeket ^{sanctifica}stentelly.

IIII.

^{Paten}Attyadat ^{et} ^{matrimo}Annyadat ^{honore}tifa-
^{quod}tellyed, ⁱⁿhogy ⁱⁿhobbu ⁱⁿeletu ⁱⁿlegy ⁱⁿe ⁱⁿin
ⁱⁿfolden.

V.

Ne ⁱⁿÖlly.

VI.

Ne ⁱⁿParaznalkodgyal.

VII.

Ne ⁱⁿOroz.

VIII.

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

VIII.

^{falsa}Hamis ^{testis}tanu ^{no}ne ^{is}legy.

IX.

^{non}Ne ^{concupisces}Kiuannyad ⁱⁿfele ⁱⁿbaratod
ⁱⁿnac ⁱⁿHázat.

X.

^{non}Ne ^{concupisces}Kéuannyad ⁱⁿfele ⁱⁿbaratod
ⁱⁿnac ⁱⁿfeleleghet, ⁱⁿse ⁱⁿbolgaiat, ⁱⁿse ⁱⁿbol-
ⁱⁿgalo ⁱⁿleannyat, ⁱⁿse ⁱⁿökret, ⁱⁿse ⁱⁿsama-
ⁱⁿrat ⁱⁿes ⁱⁿsemminemü ⁱⁿmarhaiat.

TANITVANY.

Magyarazd meg ⁱⁿImmaran ⁱⁿedg-
ⁱⁿgyenkint ⁱⁿezeke ⁱⁿmindēike, ⁱⁿhogy ⁱⁿtud
ⁱⁿhassam ⁱⁿmeg ⁱⁿmit ⁱⁿkeuan ⁱⁿaz ⁱⁿWR ⁱⁿIsten
ⁱⁿez ⁱⁿparancholatokban.

MESTER.

Halgas ⁱⁿrea ⁱⁿazert.

ELSŐ

ELSŐ PARANCHOLAT.

En Vagyoc à te WRad Istened, azért en elöttem ideghen Istenijd ne legyenec.

Ez Első parancholat ^{in primis} ^{præceptis} ⁱⁿ ^{indicat} ^{magis} ^{quod} ^{non} ^{potest} ^{magis} ^{esse} keuan-
nya, hogy ^{magis} ^{non} ^{potest} ^{magis} ^{esse} több Istent ne vályyunc se es-
meryünc, hanem chac az egy Bizony
őrec Istent, ki az Sido népeket egyip-
tombol ki hoza es az ő aldot bent fia-
ban Christus Iesus WRunkban őnen
magat ki jelenté.

Touabba keuannya ez paranchol-
lat mi tölunc az isteni tisteteleket,
mellyekuel az Istét belső sítuünkbdől
Ielkünkbdől tistrelni tartozuc tudni il-
licaz belső felelmet, az igaz hitet es az
őkeletes beretetet. Az felelemről aſt
Paranchollya az WR Isten Deut. 6.
A te WRadat Istenedet fellyed es
chac

A TIZ PARANCHOLATOKROL. 33.
 WR Isten meg bünteti aßt, à ki
 az ò neuét hiyaba veendi.

Ez Masodic parancholat paran-
 chollya az Istenec neuénec tísteleitè
 es meg tilttya tísteleitèsfegèt, hogy
 aßt hetaba es okneikül ne emlichic.
 hanem chac mikoron Istenec tístef-
 ségére vagyon, es felebaratunknae
 búksége keuannya.

Az Istēnec neué tólúnc tísteltetie
 négy képpen.

Előber mikoron búkségünkben Is-
 tenec könyörgünc, es az ò sentség-
 es neuét segedsegül hiyuc: miképen
 iruan vagyon, Ioel. 2. Valaki az Isten
 nec neuét segetsegül hiangia úduezül.
 Masodbor mikorò az Istēnechalakat
 adúc az ò mi hozzác valoiovoltarol,
 es az ò sentséghes neuét dichiryüc es
 felmagastrallyuc. Erról az iras aßt mō
 gya Pfal. 2 9. En tegedet haborusa-
 godnae

A TIZ PARANCHOLATOKROL.
godnac napyan még sábaditlac es te
engemer tífiełni kezdesi.

3

Harmadfor, mikoron igaz tudomant hirdetűnc, es az Christusfnac neuéről igazan vallast tesűnc emberek nec elötte, mint à Christus mongya, valaki en rolam vallast tesien emberrec elött, enis arrol vallast tesec az en menyeyi sent Atyam elött.

4

Negyedser mikoron az Istennec dichőséghe es felebaratunknac sűk sűghe keűannya az Istennec neuere igazan eskesűnc miképpen iruan vagyon Deur. 6.

A te Wradnac Istenednec neuere eskedgyel: ezek nec kőűile az Christus meg tiltrya hogy minden kőz besűdben meg ne eskedgyűnc, de chae abt mondgyuc vgy vagyon, Nem; Nem: Matth. 5. Vissfont az Istennec neuét hiyaba vesic es ez parancholat ellen meg vėrkez nec.

A kic

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

A kic nem Imadkoznac es az Istennec neuét sėgėdsėgűl nem hiyac haborufagoknac ideien, de egyeb ten tekhez kialtnac, es teremtet allatok ban biznac.

A kic Istennec halakat nem adnac mind io serencheiek nec mind gonoz serencheiek nec Ideien.

A kic hamis tudomant hirdet nec es à kic az Christus meg tagadgyac haborufagoknac Ideien,

Az hamis hitőec kic minden hasonotalan es hiyaba valo dologert Istentre, es az ő neuere eskesű nec sűksűg nelkűl, es à kic Istennec neue alat felebarattyokat meg challyac. Rőűide den monduan, az Istennec neuét hiyaba vesic mind à karőloc, Baluany Istent imadoc, varásloc, Bayoloc, es mind az kic Istennec neue alat valami ektelen sűg het cheleked nec, kit az WR Isten Lrőűsen meg bűntett az ő neuene c karomlasaért.

C. HAR.

A TIZ PARANCHOLATOKROL.
HARMADIC PA-
rancholat.

Meg emlekezzel hogy az Vn
nep napot meg bentellyed.

E parancholatban az WR Isten
mi tölunc asit keuannya, hogy az ün-
nepnapokat meg bentellyuc az az sē-
seghes dolgokban foglallyuc.

A bentseghes dolgoc Imezec.

Istennec igeiēt Buzgo lélekuel hal-
gatni. Istenhözimadkozni es halakat
adni.

Az Isten a stalahoz iarulni, es Chri-
stusnac bent testet bent véret hozzan-
venni mind az ket scmelly alatt. Be-
tegheket, nyomorultakat meg latto-
garni.

AZERT

A TIZ PARANCHOLATOKROL.
AZERT EZ HARMA-
dic parancholat ellen meg
vétkez nec.

A kic nem akariac Istennec igel-
ēt Euangeliomat halgatni, es tanolni.

A kic meg vtallyac az egyhazi
bentségeket, az keresitseghe es az
vég vachyorat.

A kic meg nem emlekez nec Isten
nec aiandōkirol es őneki halakat nem
adnac.

E parancholat ellen meg vitkez-
nec az Plebanosocis, es az predika-
toroc.

A kic ünneppnap nem predikally
ac, hanem egyeb gaz irafokat es ha-
mis példa beszedekeket hirdet nec.

A kic az igaz misset, Christus-
nac bent Vachoraiat kereskedešre es
Baluany Imado missere valtoštat-
tyac.

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

Azoc is meg vekez nec az kic eféle karomlo misskethalgatnac, mert az irasat mondgya, tauozzatokel az Baluany Imadaitul. 1. Cor. 10.

Rõuideden monduan, è paran- cholatnac mind rontoi azoc az kic az ùnnepnapot nem sientéges dolgok- ban foglallyac, nem Istè tistelségere kõltic, de egyeb õdoc lakodalmokra, iatékokra, reskéségõkre, es egyeb ke- reskedésekre, Istennec bõbõsagara valtoztattyac.

NEGYEDIC PA- rancholat.

Atyadat es Anyadat tistel- lyed, hogy hõbõsû életû légy ez földén.

Ez negyedic parancholat asit ké uannya hogy az Isténert engedelme- sec legyunc a mi sùleinknec, feiedel- minknec,

A TYZ PARANCHOLATOKROL.

minknec, Lelki pasitorinknac, meste- rinknec es minden Tanitoinkat, kic Atyanc anyanc helylyet vadnac mi- nekunc, melly engedelmeségert ara- gy tistelségert ad minékunc az WR Isten, hõbõsû életet, es minden ez vila- gi iokat nagy Bõsegesen.

A tistelség peniglen, mellyuel tartozunc sùleinknec ezeket iégzi.

1 Elõsör meg kell esmerninc ho- gy az mi sùleinc Istennec rendelése serént adattanac minékunc kiknec mi tartozunc engedni Istennec paran- cholattya serént.

2 Masodsor à tistelség iegyecz en gedelméséget, hogy mi à mi sùleink nec engedgyunc, õket halgassuc, fél- lyuc, tistellyuc, es mindè paranchola- toknac engedgyunc, à mellyec Isten ellen ninchenec.

3 Harmadsor hála adast, hogy õ feltartásokrol felnevelésekrõl, tanita- sokrol es oltalmazásokrol, meg emle

C 4 kezzünc

A TIZ PARANCHOLATOKROL.
kezzunc, halakat adgyunc, derteci-
madkazzunc, es mikoron meg segé-
nyednec, oket segellyuc raplallyuc, ol-
tözettel, eledeluel, es oltaiomual.

4 Negyedser ha törtinet serene
megvetkezec, az ovitkeket dremest
el fedezzie mint az Noe fia az o meg
ressegult Attyoknac semermet befe-
dezec. Gene. 9. Ez parancholatban
vadnac az feiedelmekis, kiknec bent
Palnac mondafa serent harommal
tartoazunc Roma. 13.

1 Elöser adöual melly kettöt ieg-
yez testi solgalator, es penzzel valo fi-
zetest, mellyet törüeny adonac sok-
tunc neuezni.

2 Masodser felelemmel, hogy o
ellenec ne tamadgyunc, de onekic en-
gedgyunc mindenben az mellyec nin
chenec Isten ellen.

3 Harmadsor hogy oket tistellyuc
az az meg esmeryuc hogy Istentöl a-
dattanac minekunc, es dertec imadko-
zunc

A TIZ PARANCHOLATOKROL.
zunc mint bent Paliria. 1. Timoth. 2.

Imadkoozator es könyörögye-
tec az kiralokert es minden feiedelme-
kert hogy bekessegben es chendese-
ben elhesunc. Annakokaert ez parancholat
ellen vetnec az engedetlen fiac
kic meg nyomorult attyokat nem seg-
hellic, kic büleieket nem tistelic es o-
ket nem halgattyac. Meg vitkezec a
zokis az kic feiedelmec ellen meltar-
lan tamadnac es adaiokat zugodassal
fizeric meg. Meg vetkezec az kic az
o lelki Pastoroknac es Istennec igei-
nec nem engednec.

A kic Doctroknac es az o tani-
toioknac hala adatlanoc.

A kic valami müuet auagy mes-
terseget mastul tanulnac es azoknac
halaadatlanoc.

Ezeknec egyic sem lesen hosisu e-
letu sem io serenches e földön.

C 5 ÖTE

42
A TIZ PARANCHOLATOKROL.

ÓTÓDIC PA-
rancholat.

Ne Ólly.

Ez parancholatban meg tiltat-
nac első sor a küllő öldökléséc.

Mert az ember Istennec Abrazat
tyara teremtetet, azért valaki ember
vért ki ontand az ő véreis ki ontatic.
Gene. 9.

Másodszor meg tiltatnac minden
szűbéli gonoz akaratoc. Irigységheç
gyűlötségheç, bosszúsagoc es harag tar-
tasoc, mert sient lanos afit mondgya.
1. Ioan. 3. Valaki felebarattyat gyű-
löli gyilkos, az gyilkosoc peniglen Is-
tennec orsfagát nem vehetic.

Azért e parancholat ellē meg vit-
keznec mind az kic szűuekben gyűlö-
ségheç üznenec, es az haragossoc, irig-
yec, bosszökodoc, haborkodoc, fidko-
zodoc,

43
A TIZ PARANCHOLATOKROL:

zodoc, atkozodoc, ragalmazoc, em-
berchufoloc, gyilkosoc es kic ezekre
tanachor adnac.

HATÓDIC PA-
rancholat.

Ne Paraznalkodgyal.

E parancholatban meg tiltatnac az
paraznasag es minden ferelmesség.
Mert a paraznasagnac altala lesē a mi
testünec, S3. Lélekneç lakohazabol ör-
dögneç edinyees lakohaza. 1 Cor. 6.

Vistont az hazasag itt ioua ha-
gyattatic, mert az igaz hazasag min-
denec közdött tiszteletes es tistra ágy-
de Isten az paraznakat meg itili.

Ez parancholat ellen meg vitkez-
nec mind az paraznac, es kic termé-
set ellen vitkeznec, A kic az sient ha-
zasagot meg vtallyac; az ő testeket
es szűue-

4
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
es süüeket tisttan nem viselic. An-
nakokaért, mint sent Pal minket int.
1. Cor. 10. Ne paraznalkoggyunc
mint nemelylec á Sidoc közzöl pa-
raznalkodanac, es le vagattatanac e-
gy napon husonharom ezer emberec.
De minden ember nec legyen tulay-
don feleléghe, paraznafagnac eltauo-
tatafaért. 1 Cor. 7.

HETEDIC PA- rancholat.

Ne Oroz.

Ez parantsolatban, Előser meg til-
tatnac minden nyiluan valo Lopasoc
Toluaylasoc, Koborlasoc es Raga-
dozasoc.

Az vran minden titkon valo chya-
lardfagoc, hamis kereskedefec, hamis
mertekec,

45
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
mértkec, felsuenségec, rekozlafoc es
siksegneikül valo kuldulafoc.

Harmadfor it, minden ember nec
tulaydon iosaganac birodalma ioua
hagyattatic, de vgy, hogy meg emle-
kezzünc az Istentől nekünc ador io-
sagbol Alamisnat adgyunc, Előser
az Istennec solgajnac kijc az Euan-
geliomot minekünc igazan hirdetic.
Azutan ségény nyomorodot aryanc
sijnac, es rokonfagijnknac. Harmad-
for az idegeneknekis, kijc mi uelünc
lakoznac es sükelkednec á mi segedel
mijnknelkül, Ezekről sol Bölts Sa-
lomon, Prouer. 10. Az te forrasjd-
nac folyami ki sarmazzanac az v-
tzakra, De az kutfeienec chyak te ma-
gad legy vra, az az, A te iosagijdat
chyak egyedel biryad, de egyebekuel
iol tégy belölle, mint az Christus is
parantsolya, Adgyatoc es adatatic tü-
nektec.

Azert ez parantsolat ellen meg vét-
kez nec

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

kez nec mind az nyiluan valo lopoc,
toluayloc, kobarloc es ragadozoc: es
az kic ezeket tesic, mint S. Pal mon-
gya Istenec orsagat nem birhatyac,
1. Corinth. 6.

Touabba meg vétkez nec mind a-
zokis, az kic kereskedésben megchal-
yac felebarattyokat.

Az mely Kalmaroc es áros embe-
rec egyeletet es megueset marhakat
arulnac.

Az kic dragaban adgyac marhaf-
okat hogy nem mint kellene auagy ar-
ranac felette.

Az kik hamis singuel, hamis mér-
rekuelarolyac az ő ióságokat, mely-
ekről az iras abt mondgya. Pro. 11.
A chyalard mértéc Isten eldt viala-
rossagh.

A mely miues emberec chyalard-
ol miuel nec, es munkaioknal felyeb-
ves nec az ő miuekiól.

A mely

A TIZ PARANCHOLATOKROL.

A mely solgac Bérefec chyalard-
ol iarnac el az ő solgalattyokban.

Touabba lopoc azokis a kic dol-
got tehetnec, mert épp testben vad-
nac, es nem tes nec, de inkab akarnac
kuldulással es lagy kényőruel méltac-
lan élni.

Meg vétkez nec az fesuenyekis, az
kic mas ember nec ióságat somiuhoz-
zac.

Vétkez nec az nagy vrak is kic tör-
uentelen es méltatlan adoual, keseg-
hetic az ő alattoc ualo népet.

A restec es az tekozloc, ezek is
mind lopoc mert az ő hiuolkodaso-
kat es felletéb valo kölchegheket, eld
nembiriac soc Ideiglen, hanemha az
mas emberét ragadgyac el.

Vtolfor meg vétkez nec azokis a
kik nec Isten ióságat adot, es nē akar-
nac mas emberuel lol tenni

Az kik az egy haznac solgañt es
az Predikatorokat nem segijtic.

Akie

48 A TIZ PARANCHOLATOKROL.

Az kic begén rokófogokat es attya fiakat meguralyac es alamifnayockal meg nem latogattyac

A kic begén nyomorultakkal idegenekkel iol nem tesnec.

Ezekről sol sient lanos az ő leue leben, 1. Ioan. 3.

A kinec è vilagi marhaia leend, es latāgya az ő attyafiat, sükólködni es nem könyörülend ő rayta: miképpen lakozicebben Istenec szereteté: Fiachkaim ne beséduel szeresünc se nyeluel, de chelekedetuel es igasagual.

NYOLT CZADIC
Parancholat.

Hamis tanu ne légy.

E parancholat mi tölunc asr ké-
uannya hogy az igasagot Istenért
szeresünc,

A TIZ PARANCHOLATOKROL
szeresünc, semélly valogatafnelkül, tel Iyes életünkben, minden besédünkbe es chelekedetünkben: keual keppen Iuletekben, törüenkedésekben, perlésekben, es minden köuetsegheknecc es köteleknecc szerzésében.

Touabba itt meg tiltatnac minden hamis tanufagoc, hamis perec pat uaroc, hazugfagoc, ragalmasfagoc, mas embernecc io hirenecc neuenecc es tistetséghenecc el vestesse, minden hizelkedesec es eltitkolafoc.

Azért ez ellen meg vétkeznec.

Az hamis peres patuarofocc, à kic az törüenben az igasagot eltitkolyac, az hamis Tanuc, kikeröl az iras asr mondgya, Prouer. 19. Az hamis tanu nem leben Büntetesnelkül, es à ki hazugfagot sol, annac el kel vestnie.

Meg vétkeznec azok is à kic mas embernecc io hiret neuét elvestic, mert az io new dragab minden kénchnel

D az Io

50
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
az Io hirnélkül nem élhetünc embe-
reknecközötte.

Meg vérkezenc az hizelkedök is
mert külembet solnac nyelueckel, ho-
gy nem mint az mit süűekben el tit-
koltanac.

KILENCZEDIC ES

Tizedic Parancholatoc:

Ne Keuannyad felebaratod-
nac se hazat se feleségét, se sol-
gayat se solgaloleanyat, se ökrét
se samarat es semminemü mar-
hayat. .?

Ez Ket vtolso parancholatoc meg
valastyac az Istennec törüenyet, az
emberi törüenyektől, mert az emberi
törüenyec chac az külföld chelekedete-
ket tilt

57.
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
ket tilttyac meg: De az Istennec törüé-
nye meg tilttya még az belső gonos-
keuansagokat is, es minden süűbeli
fertelmes indulatokat, az eredendő
Bűnt es minden bűnre valo vagyoda-
sokat, mellyec az mi meg rontatot ter-
mésetünkbe be vadnac oltatuan, vala-
kic Adamtol es Euatol sarmazunc.
Azért ez parancholatoknac mindny
ayan rontotj es Törői vagyunc, es li-
tennec igaz itilete serént örök karho-
zatra méltoc. Ezert az tiz parancho-
latoc, melyeknec harmauval tistellyed
Istent es fellyedötett mint WRadar
teremtédet.

Hetéuel tistellyed felebaratodat
es öneki seretetuel solgally.

TANITVANY.

Michoda kynual Bűnteti meg az
WR Isten azokat a kic az parancho-
latokat meg töric es be nem tellyes-
litic

MESTER.

D.

Előbr

52
A TIZ PARANCHOLATOKROL.

Először örök karhozattal mi kepen Iruan vagyon, Atkozot legyen, valaki meg nem marad mind azokban, az mellyeciruan vadnac az törvényben Deut. 27. Az átoc penig az sent irasban iegyzi Istenec haragyat es az karhozatot.

Masodszor üdö serint valo kinokalis meg Bünteri az WR Isten az parancholat törököt, tudni illic, habo rufagual, kórufagual, Betegséguel, hadakozafokual, öldöklésékuel es kültéb külemb, nyomorufagokual mint iruan vadnac. Le. 26.

Deut. 28. Hogy ha nem akarod (vgy mód) à te W radnac Istened nec bauat halgatni es parācholatyat tartani, teread lūnec mind ez atkoc.

Atkozot léss az varasban es à mezöben. Atkozot léssen az te míjhednec gyümölcske à te földednec gyümölcske az tehenidnec chordaŋ, es az te iuhaidnac nyayai.

Bochatt

53
A TIZ PARANCHOLATOKROL

Bochatt teread az WR Isten eh séghet, sükféghet, döghalalt, hevféghet, hidgeget, dögleteret eghet es ragyat valtozic az egh feyedfelet ercze, hogy menyei harmatot ne adgyon, es az melly földet labaddal meg nyomotz valtozic vassa, hogy gyümölcsket ne teremchen es az faac almákat ne adgyanac, egy vton menyki az te ellenségid eleybe, es ket vtakan fuff viffa azoc elöt, es az te tested vadaknac madaraknac eledele legyen es senki te rolad azokat el ne üzze.

Meg veryen tégedet az WR Isten estelenléguel, vakfagual, es dühösb elmiuel, feleséget végy, de mas ember hállyon ő véle, hazat épich, de benne ne lakhassal: S:ölöt plantally de be ne süzthessed, à te öckröd előtted levagattasséc es az ő hufában ne ehessél, a te fiaid leanyid semeid előtt el ragattassanac es idegen népek nec adattassanac, es minden földi gyümölcske

D; det es

57
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
det es munkáját ideghen néppec e-
mészek meg es tellyes életedben nyo-
morusagban ély mert nem akarad az
te WRadnac Istened nec barát hal-
gatni es parancholattyat tarrani.

Ez azert az fenyeghetsek mely-
ekuel fenyegheti az WR Isten az
parancholat töröket. Ez az mind ir-
uan vadnac az Moises könyvében, es
még ezeknel sokkal rettenetesbec vad-
nac, mellyeket mostan rövidseg nec
okaert el hagyoc.

Félyed azért az WR Istent ho-
gy az ő ostora, es haragyanac rettene-
tes Itileté te read ne szálljon.

AZ TÖRVENYNEC Betelleyesítéséről.

TANITVANY.

Hány féle elég tétel kéuan az
örvény?

MESTER

58
A TIZ PARANCHOLATOKROL.
MESTER.

Ketfélé, tellyes engedelmet, es
kinokat: mert az WR Isten nec az ő
meg hijhatatlan kemény igassaga est
keuannya, es erre kötelez minket, ho-
gy auagy tellyes hűc az ő paran-
cholattyat, auagy ha be nem tellyes hű-
tűc, kinockal fizetsűnc meg, hogy
az Isten nec igassaganac elég tétel sec
Azért az törvény is ket féle fizetésre
es elég tételre kötelez, auagy az paran-
tsolatnac be telyesítésére, auagy üdö-
serént es öröcke valo kinokra.

TANITVANY.

Be tellyesythettyűke mi, hogy az
kinockal valo fizetésre ne kötelez tel-
sűnc:

MESTER

Nem lehet féges az, mert az Isten
nec törvénye, keuannya mi tölűnc az
elėbbi bentséget, lamborságot, tıstaf-
ságot, artatlanságot es az Isteni se-
melt melyben Adam teremteret vala,

D 4

De hogy

A TÖRVENYNEC

De hogy meg vékezéc ezeket elueß-
te, es mi immaran kic ő tölle sarma-
zunc, bünben fogantatunc, es Istēnc
haragiaba ez vilagra sülettunc, mint
S. Pal írja Eph. 2. Rakuac vagyunc
gonoz akarattokkal, gonoz kévanfa-
gokkal Isten ellen es felebaratunc el-
len valo gyüldöfegekkel, rakuac vagy-
unc hitetlenfeguel, vakfagual eskü-
lomb ketfegekuel: melyeket az Isten
nec törüönye mind meg tilt. Azert
minnyaian Istennec haragia serént ő
rdc karhozatra méltoc vagiunc, mert
senki Adamnac fiaij közzöl à törüent
be nem telyessitheti. Annac okaert kö
telesitunc örökke valo kinokkal, az
törüennec es az Istennec igassaganak
eleget tenni.

TANITVANY

Tahat minnyaian el vestijnc?

MESTER

Iol lehet minnyaian ördc karhozat
ra méltoc vagyunc, De maga hogy à
mi idues-

BETELYESITESER ŐL

mi iduességünket megtalalhatnóc az
Atya Isten hogy lata az mi veszedel-
minket, könyörüle raytunc, es mi ne-
künc ada az ő eggyetlen egy Fiat Ie-
sus Christus Vrunkat ki soha semmi
Bünt nem tön, de az Istennec törüeny
énc mindenképpen eleget tön: eldöf-
ser, mert, tekelltes engedelmesség-
uel à törüent betelyesite, es az Isten-
nec akarattyanc mindenbē engede.
Az utan à kinokat is, à melyekuel mi
tartozunc vala à törüennec, azokat is
fel uíue es mi ertunc à keresztan meg
fűzeté, mikoron mi erettunc aldozat
lön, es az ő dragalatos sient véreuel,
kénbenedeseuel, es artatlan halala-
ual az Arya Istent nekünc engeßtelé,
Annakokaert ha ő benne hijendünk,
az ő parantsolat tartasa es telyessitése
mi nekünc tulaydonitatic Istennec Ir
galmassagabol, mint ha mü telyessi-
tettic volna be azokat, mint S. Pal

D s

írja

A TÖRVENYNEC

írja Roma. 10. Az törüénec betel-
yessitése (vgy mond) az Christus,
minden hiunek igazulafokra. To-
uabba az ő kinsenedéseuel meg sa-
badultunc őrdc karhozattol, mint ő-
nenmaga mondgya az Christus lo. 5.
Bizon bizō mōdom tūnektec, vala-
ki az en befédemet halgattya, es hi-
ssen annac à ki el bochator engemet,
őrdc élete vagon annac, es karhozat
tra nem lutt, de az halal vtan életre
megyen.

Azert az törüénec Christus W-
Runkban mi es elegehet tesūnc, mint
ket képpen mert az ő parancholat tel-
lyessitése is nekūnc tulaydonítatic,
es az ő kinsenedese is mienc.

TANITVANY

Nem kelle minēkūnc Immaran
az parancholatokat be tellyessité-
nūnc, mert azokat Christus Wrunc e-
dgyiser Betellyessytette mi erettūnc
Sabad Immaran akar hogy élnūnc
Mester.

BETELYESITÉSÉRŐL

MESTER.

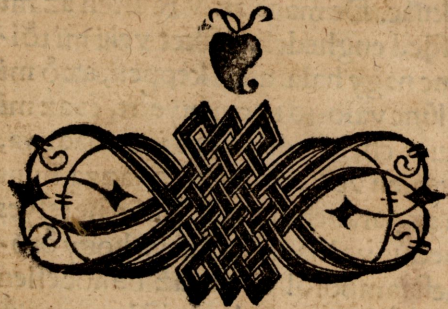
Semmikepen nem szabad, mert
Christus Vruc nem azert holt meg
az mi bűneinkert hogy à bűnekből
meg maradgyunc de azert holt meg,
hogy minker azoktol meg tisztitana,
es az ő S. Lelket mi rekūnc adna, ki-
uel meg vyultatnanc, bent életben iar
nanc es az Istennec törüenyet miis el-
kezdenőc betelyessiteni, mely törüén-
nec el kezdese, iol lehet tekölletes kép-
pen nem tesen eleget à paranchola-
toknac. De maga az VR Isten az mi
kifded enghedelmūnc ket veszi mi töl-
lūnc nagy hala adas keppen, az ő mi
velūncvalo io rétemenyert, es az mi
keues chelekedetūnc ket ioua hadgya,
ioneuen veszi es meg koronazza, mint
ha az parancholatokat mind be telyes
sitéttūc volna, mert lattya hogy őrd-
mest iamborol élni es az bűnőc ellen
tőrekōdni es viaskodni akarunc. A
hol

60
A TÖRVEN: BETELIESITESERŐL.

A hol peniglen az mi gyarlofagunk-
nac miatta meg vitkezűnc es az Isten
nec törüenyēnc eleghet nem tehe-
tűnc az mi W Runknac Christus
Jesufnac érdeméert el fedeztetie, es
meg bochartatic, mert Christus az
mi parancholat be tellyessite-
sűnc a mi valchagűnc, igazula
sűnc, sentségűnc artatlan-
sagunc es minden Iam-
borfagunc. 1. Cori. 1.

Romano. 10.

61
A HITRŐL.

TANITVANY.

Szoly immaran a Hitról es az hit
hec agazatirol, es előser mondmeg
mi legyen a Kereszten Hit?

MESTER.

A Hit az Atya Istenec Irgalmas
sagaban valo Bizodalom Christus V
runknac érdeméert: Auagy hinni Is-
tenec Igiretīnc es bizni az ő kegy-
elmessegeben Christusnac altala, ki-
nec sēnt halalaert véreert az Atya Is-
ten igirē minekűnc bűneűknec Bo-
chyanattyat, űduessēgij̄nket es az űr-
őc életet, mikeppen bizonityac mind
a sēnt irasoc.

TANITVANY.

Mas keppen mitsoda a Hit?

MESTER.

Szent Pal a Sidoknac irt leueleben
ekēppen végezi Heb. 11.

A HITRÖL.

A Hit remémlendő dolgoknac vá-
rása, es lathatarlan allatoknac bizo-
nyos vólta, mert az Hit az melyeket
nem látis oly bizonynal hisi es valya
mint a melyeket szeméuel nyiluan iol
lát.

TANITVANY.

Mírsodac az allatoc, az kiket nem
látunc de azért remémlünc?

MESTER.

Az Istenfég lathatatlan állat kit so-
ha semminemü emberi állat nem la-
tot. Ioan. 1. De az Fiu ki az Arya Is-
tenec kebelében vagyon minékijnk
megielentette, kinec megíelenteséből
immaran esmeryúc az lathatatlan Is-
rent, es tudgyuc az ő mi hozzanc va-
lo kegyelmes akarattyat. Touabba
az őrc életer sem lattyc de maga a-
zert varyuc es remenlyúc az mi V-
runc Christus Iesufnac altala.

TANITVANY.

Ki szerzi mi bennünc á Hitet?

MESTER.

A HITRÖL.

Az Isten á mely nagy hatalmaual
feltamastra Christus Vrunkat halotta
ibol, azon nagy hatalmaual szerzi es
reremti mi bennünc az hitet, mint S.
Pal irya Ephe. 1.

Híbic mi (vgy mond) az Arya Is-
tenec hatalmassaganac es nagy ere-
ienec chelekedese ferent, melyuel che-
lekedec az Christusban, mikor őtet
halottaibol feltamastra, es helyheste-
té az ő iobiara menyekben, minden
haralmassagoknac birodalmanac es
vrasagoknac felette.

TANITVANY

Minec altala adatic á Hitet?

MESTER

Szent Pal á Romabeliekneac asit ir-
ta, leuelenec tizedicréseben.

A Hit (vgy mond) Istenec Igeie-
nec hallasfábol vagyon. Azert á kijnk
Istenec Igeiét nem halgattyac, soha
hitec nem lehet: A kijnc peniglen nem
hisnec, Istēnec haragya marad ő ray-
toc

64. A HITRÖL.

toe, es öröc karhozatra vitetnec. Io. 3.

TANITVANY

Mitsoda chelekedetijnkuel erdem
lyüc á Hitet?

MESTER.

Szent Palást írja az Ephesusbeli-
eknec, Ephe. 2.

Az Hit Istennec aiañdoka nem chye
lekedésből vagyon, sem erdemből,
hogy senki ne díchekedhefféc.

Azert á hitet senki nem erdemlheti
hanem chyac az kiknec Isten ayan-
dekozza.

TANITVANY.

Mitsoda á hitnec vége auagy haszna?

MESTER.

Lèleknec iduésége es Istenben va
lo nyugodalma.

Ezt bizoníttya S. Peter 1. Pet. 1.
Meg nyeritec (vgy mond) á tíj hi-
teteknec véget, lelkereknec üduességét
Azert á hitből meg igaustatuan, be-
keségünc vagyon az Anna Istenuel,
az mi

65. A HITRÖL.

az mi WRunknac Iesus Christusnac
altala. Roma. 5.

TANITVANY.

Michoda az hitnec gyümölche?

MESTER.

Az io chelekedetec, mert miképen
az Iofa io gyümölchet teremti, azon-
keppen az igaz hit, az szeretetnec alta
la lol chelekedic Matth. 7. Galat. 5.

Azért az melly ember ást mond
gya, hogy hite vagyon, de nem akar
Iamborul élni es loll chelekedni őma-
gat challya meg, mert ninch ő benne
az hit, az lo chelekedeteknec nem-
zöie.

De az io chelekedetekről az hit
nec agazati vtan szollyunc,

TANITVANY.

Michoda törti el az hitet?

MESTER.

Az hitetlenfégy mellyről az szent
Lélec Isten meg feddi ez vilagor.
Ioan. 6.

E TAN.

66
A HITNEC AGAIROL.

TANITVANY.

Kichoda az hitetlen?

MESTER.

Az ki nem féli az Isten es nem
bizic ő benne: az kic nem az egy ay-
to altal, az az, nem Christus erdeme-
ért akarnac be menni az Attya Isten-
nec eleibe, es az örök életre: hanem ő-
nen chelekedések nec altala auagy e-
gyéb Szenteknek erdemeért akar-
nac fellyül be hagni az akolba kiket
az Christus, az sent Euangeliomban,
oruoknac es latroknac neuez. Ioan, 10

TANITVANY.

Mi modon kell az egy Istenben
biznunc?

MESTER.

Miképpen az Credoban auagy
az hitnec agazatiban vallyuc.

AZ HITNEC A-
gazatirol.

Tanit.

67
A HITNEC AGAZATIROL.

TANITVAN.

Solly azért Immaran az hitnec
agazatirol, es mond meg hany rése
vayon az Credonac.

MESTER.

Miképpen az Istenségben ha-
rom semelly vayon azonképpen az
Credonac harom rése vayon.

Hogy peniglen egy legyen az I-
sten Iruan vayon, Deut. 6. Halgas
Israel: A mi WRunc Istenünc, az e-
gy Isten. Est bizonittya sent Pal is.
1. Cor. 8. Tudgyuc (vgy mond)
Hogy ninchen senki az edgy I-
tennel. Mert iollehet vadnac kic I-
tenek nec mondatnac akar menyben
akar ez földön, miképpen soc Iste-
nec es soc WRac vadnac: De maga,
nekünc chac egy Istenünc vayon.

De est nekünc esünkbe kel ven-
nünc hogy az egy Istenségben harom
semelly vayon Arya, Fiu es sent Lé-
lec, es ez harom semelly nec egy Isten
E 2 sege,

sege, egyenlő dichősege, es egy őrc-
ke valo felfeghe vagon.

Ez három semelly ki jelentè ma-
gát, mikort az mi WRunc Iesus Chri-
stus à Jordan vizében meg keresstel-
kedéc sent Ianoftol. Ackort az Atya
Isten az egből asit kiálttya vala, Ez
az en ferelmeres Fiam, kiben enne-
kem keduem teléc, őret halgatsátoc.

A masodic semelly à Christus Ie-
sus Atya Istennec sent fia, à Jordan
vizében áll vala, es à sent Lélec WR
Isten harmadic semelly galamb kép-
ben, leballa, Christus WRunknac fe-
iere:

Touabba, mikort az Christus el
Bochata è sieles vilagra az Apostolo-
kat predicalani az Euangeliomot, ne
kiec akort est paranchola, hogy keresi
tellyenec ez három semellynec, Atya
nac, fiunac es sent Léleknec neuébe
Matth. 28.

Ez iraf-

Ez irafoc bizonyittyac, hogy az
egy Istenségbē három semelly legyē.

Azert az Credonac is három ré-
se vagon.

1. Első rése à Teremtésről valo,
melly illeti az Atya Istent, ki minket
teremtett az ő sent Fiánac általa.

2. Masodic rése az meg valtchag-
rol valo mely illeti à fiu Istent, à mi
WRunc Iesus Christust, ki minket
meg valtót sent halalaual véreuel.

3. Harmadic rése az sentelésről
valo mely illeti à sent Lélec Istent, ki
minket, meg sentel, vigáttal, es igaz-
gat mind világ veghezetiglen.

TANITVAN.

Chac ez három rése vagon az
Credonac:

MESTER.

A semellyec berént chac ez ha-
rom rése vagon: de ez három rési ti-
zenkét agazatra osztatic.

Az első rése es agazattya Imez:

E 3 AZAT-

70 AZ ATYA ISTEN-

RŐL ES A TEREM-
tesről.

Hísec egy Istenben, minden-
hato Atyában, menyec es föld-
nec Teremtőiben.

Az az, en minden teremtet allatok
nac ellene mondoc, es semmiben töb-
ben nem akaroc hinni auagy bizni, ha
nem chyac az egy bizony Istenben ki
földet menyet teremtette.

Remenfigemet es bizodal momat-
soha semminemű emberben nem hel-
hezterem sem sentekben sem en ma-
gamban, sem bölcheségemben, sem
tudományomban, sem iamborsagom-
ban, lo chelekedésemben, erőmben,
hatalmassagomban, es szépségemben
gazdagfagomban, semminemű allat-
ban hanem chyac az egy teremtő Is-
tenben ki engemet ez vilagra terem-
tet,

AZ ATYA ISTENRŐL. 71

tet, es mind őrecke igazgat nagy Böl-
cheségheuel. Touabba ketségbe nem
esem, nagy bűneimben, tudatlansá-
gomban, erőtlen voltomban, seghén-
ségemben, betegségemben, es sem-
mi nemű nyomorúságomban, de by-
zom es reménlec az en teremtő es
lo akaro Istenemben, az en min-
denhato kegyelmes mennyei sent
Atyamban, ki en rolam es minden fi-
arol őröcke nagy gondot vissel, mint
sent Peter Apostol írja. 1. Pet. 5. At-
tyamfiat minden forgalmatofsagto-
kat az Istenre hadgyatoc, mert ő ne-
ki gongya vagyon úrolatoc.

Annac okaert rövideden mond-
uan nem bizom sem földben sem me-
nyben valo teremtet allatokban, meg
ha az ember ec közzel chac egy lo ba-
ratom nem volna is. Annac féldite
ha minden ellenséghec es kegyerle-
nec, az őrde gőckel egyetembe en elle-

E 4 nem ta-

nem tamadnanacis, még sem hely-
 hesterem segedelmemet sem az meg-
 holt szentekben, sem az Angyalokbā.
 De bizom es aianlom en magamat
 chyac az egy bizony Istentre, mennec
 es földnec teremtdiére, minden allat-
 toknac hatalmas bírására, ki minden
 út es mindeneken vralkodic kinec bi-
 rodalma es igazgatafa ala minden te-
 remtet allatoc helyhestetuén vadnac,
 Amen.

TANITVAN.

Mond meg Immaran mi legyen
 az Isten à kiben te hisz?

MESTER.

Ennek előtte is mondam hogy
 az Isten ő magaban lathatatlan es ki
 ielenthétetlen allat, kit soha semmi-
 nemű emberi allat nem latot, mint
 szent Ianos mondgya Ioan. 1. De à fiu
 ki az ő kebelében vagyon, à mi WR
 unc Iesus Christus, minekűnc ki ie-
 lenté.

Imma-

Immaran az ő ki ielentéséből
 mondhattyc hogy az, az egy bizon-
 y Isten, ki földet mennyet teremtett, à
 ki az ő szent fiaban magat ki ielenté
 kit éföldre mi közinkbe le bochara,
 kitől üzene műnekűnc, örömet, ke-
 gyelmet es minden bűneűnk nec bo-
 chanattyat az szent Euangeliomban.

Azert à bizony Isten, senki nem
 egyéb hanem chac à mi WRunc Ie-
 sus Christus nac, dichőséghez szent Ae-
 ty, felséges es erőcke valo vilagos-
 sag, es véghetetlen nagy Bodogság,
 kitől Immaran mi minden iótt va-
 runc, kihöz minden bűkségűnkben
 nyaualiákban follyamnűc kel, ki min-
 ket minden Ioual be tellyessit, ki mi
 mellettűnc támad es minden hiueket
 meg seghél az ő szent fiaban mi W-
 Runc Iesus Christusban.

TANITVANY.

Miért mondod őtet Atyanac.

E s Mester.

74
AZ ATYA ISTENRŐL ES

MESTER.

Mert miképpen, é földi Atya (a ki Iambor) az ő egyetlen egy fiamac minden io szerencheiét es elő menerét őrüli: Azonképpen az Isten nekünc minden Ionkat akaria, mint kegyelmes édes Atyanc, es azért monda az Christus hogy mikor az Istenhöz könyörgünc őtett Attyanknac hiyuc.

Malakhias prophera is est mondgya. Cap. 2. Nem de nem egy Attyac vagyone mindeninknec: nem de nem egy Isten teremtetete mindeninket?

Hieremias prophetanal, vgyan est mondgya, Atyadnac hiy engemet Hierem. 3. Azért bizzunc ő benne mint kegyelmes mennyei sent Attyankban.

TANITVANY

Miért mondatik mindenhatonac?

MESTER.

Mert ő minden tehető, es az ő nagy ha-

75
A TEREMTESRŐL.

gyhatalma minden felé, mindenekre el hat ő mindenneckel bir es WRalkodit minden allatokon, angyalokon, őrdögheken, törökökön, tararokon, egyetembe minden földi, tengheri mennyei es pokolbeli teremtetett allatokon.

Immaran ha az őrdögöc, toluayoc, kegetlenec auagy egyeb teremtet allatoc akarnac engemet meg bantani, az en Istenemnec hirénelkül nem lehet, es ő akarattyanekül ennekem nem arhatnac. Mert az en Istenem mindenható, es olly hatalmas, hogy ki markaban tartya azonképpen az en ellenségemet, mint en magamat, ő minden tehető bir mind őrdögökkel mind gonos embereckel. Azért ő akarattyanekül ennekem semmine-mű allatoc nem arhatnac.

Annac okaért Iol esünkbevegyüc miért mondatit az Isten mindenható nac auagy minden teherenec. Mert fenki

76
AZ ATYA ISTENRŐL ES

senki ninch olly igen nagy Betegségben, kit Isten meg nem gyógyethat, senki ninch olly igen segen, kit az WR Isten meg nē gazdagíthat senki ninch olly igen tudatlan es tompa elmeü ember, kit Isten, Bölche nem tehet. Senki ninch olly igen nyomoréces eluetet ember, kit Isten tisztelségre felnem emelhet.

Senki ninch olly igen nagy Bünes kit Isten meg nem igazíthat, Iam borra tehet es üduezithet, es ezért monda WRunc Iesus, miképpen Iruan vagyon sent Mathenal, Mat. 19. Az Isténél (vgy mond) mindenec lehetségesec.

Annakokaért, Bizzunc az egy Istenben es ő hozza folyamiunc, mint Atyankhoz minden dolgainkban, mert ő mindent tehet velünc valamit akar tennie.

TANITVANY

Miert

A TEREMTESRŐL. 77

Miert mondod őtet, mennec es földnec teremőienec?

MESTER

Mert őteremte mindeneket semmiből chac az ő hatalmas tulaydon sent igeiēnec általa, miképpen Iruan vagyon az Soltar könyben. Psal. 3 2. WRnac igeiēuel az eghec éppitteenec es az ősaianac ihléseből vadnac mind a mennyei sereghéc: ő monda es lőnec, ő paranchola es teremteēnec

Touabba nem chac teremte a földet mennyet es az benne valokat, de még annac felette, ezekre nagy gondot vifel, őrizi, igazgattya, taplalya, es meg tarttya minden őteremtet allattyat, miképpen Iruan vagyon, Act. 17. Ő általa élünc es vagyunc Indulatot tesünc.

Annakokaért nem tauozicel az WR Isten az ő teremtetett allattyatol, mint az áts mester, hogy meg chinaia a házat, az gazdánac aianlya, Töleel ra-

le el tauozic es az vtan semmi gondot nem visel rea. De az WR Isten nem hadgya el az ő teremtetett állatit, mert őneki egyenlő képpen, mindenikre gondgya vagyon, mint az iras mondgya, Sapientie. 6.

Azert it en azt vallom hogy csak az en nekem Istenem, a ki földet mennyet teremtet. Többet senkit nem akaroc imádni, mert senki földet sem mennyet nem teremtet.

Az Angyaloc, a Szentek, sőt még a Bodog süz Maria is, minnyaiian sem teremthetnenc egy kis ferget avagy egy kis madarat, ne hogy földet melyet teremthetnenc, azert ok nem Istene, oker nem kel imadnunc, o tollec nem kel segedelmet kernunc, mert ez e tistefség chyak az teremtolstent illeti, mint meg irta S. David a Soltar könyben, Psal. 120. Az en segedelmem az WR tol vagyon a ki az földet mennyet teremtetet.

Az egy

Az egy bizony Isten mindeneknec teremtoie o teremtet engemet is, o at-ta lelke met testemet, o arattya es tap-lallya életemet es minden tagajmat: er telmemet, okossagomat es minden erzekenséget.

Annak felelte, életem, itomat, ruha-zatomat, költségemet, feleséget, gyermekemet, hazamat, hazam népet o adgya, es ezekre nagy gondot visel.

Touabba minden teremtet allato kat az en életemnec sükségere es hasznalattyara teremtet, es parancholta hogy a nap, a hold, a chillagoc es minden az chgec ennekem solgalyanac: Róuiteden moduan, Tüzet, vizet, halakat, chgi madarakat, földet es mindenféle gyümölcskeket, mennyei ssep harmatokkal egyetembe szerzet életemre. Melyekről mindenekről legyen o bent fellegénec örökke hála. Amen.

AZ CRE

80 AZ CREDONACMA

sodic rése à Cristusfrol
es à megualtsag-
rol valo.

TANITVANY

Solly Immaran az masodic semé
lyról à mi WRunc Iesus Christusfrol
emberi nemzetségnek meg valtoi-
arol.

MESTER.

Az Istennek io volta es nagy böl-
chessége még chac az teremtesben is
igen chudalatos mert minden terem-
tet allatoc az ő sépségheckel, es el ren-
delt folyasokkal az Istennek io uol-
tat hatalmat es nagy Bölchességhét
hirdette mint sent Paliria à Roma-
belieknek Rom. 1. Az Istennek (vgy
mond) őrc haralma, es lathatatlan
Istensége, meg lattatnac ez vilagnac
alkotuanyabol, mikoron az ő che-
kedetiből, auagy teremtet allatiból
meg eretnec. Vala-

81 AZ MEGVALTSAGROL.

Valamenyesser az éberfel tekint
az egbe, es meg gondollya, az nap-
nac, az holdnac, es az chillagoknac, ő
sépségheket, es el rendelt ékes folya-
sokat.

Annyszer el chudalkozic az I-
stennec nagy Bölchességén, es meg
mondhattlan io voltan, hogy őnen-
magat az ő teremtet allatiban ki
jelentette.

Chudalatos azért, az WR Isten,
az teremtesben. De sockal chudala-
tosb, hogy az emberi nemzetségnek
essete vtan, őnenmagat sent igeiében
esmet ki jelenté, mikort az mi első At-
tyanknac, az el iduendő Christust I-
gere, es az üdő be rellyesseduen ez vi-
lagnac véghezeti fele, sent fiat kő-
zinkbe le bochara, kit akara az mi bú-
neinkért aldozarnac lenni, es ő benne
emberi nemzetséghez meg engesrel
tettéc: ő altala nagy nyayosson es se-
selmetesen beséle mi velunc: igjre
F bünün-

bűnűnknek Bochanattyat, es az őróc
életet, chac hínnenc az Christusban,
es nem akara az ő teremtet allattyat
tellyeséguel el vesteni es pokolra
romlatni.

Bizonyaba elueštűnc vala, mert
Adam meg vétkezc es az ő engedet
lenségheuel, mind magat midn műn-
ket kőreleze az őróc karhozatra,

Előser teremtetet vala Istennec
semellyere es abrazattyara, Az Isten
nec semellye peniglen, Bölchesség,
igásag, irgalmásag, tisztsag, artat-
lanfag, kegyelmesség, es minden lo.

Azert Adam vgy teremtetec Is-
tentől, az Isteni abrazattra, hogy az
Istennec Bölchességhe, igásaga, ir-
galmasaga, tisztsaga, kegyelmesség-
he, es minden Iosaga, az egy Istenség
től ki valua, az emberben is, mint egy
Tűkőrbē, meg tetzenēnc es meg lat-
tatnanac.

Vala azért Adam, az Istenu abra-
zatnac

zatnac tükere, mert ő benne az Isteni
nec minden Iosaga mint egy tükör-
ben meg tetsic vala, az ő elméletben
fenlic vala az Istennec igaz esmerete
Az ő akarattyaban es bűűében vala
tökellētes Isteni félelem, szeretett, es
engedelmesség, vala ő benne nagy
Bölchesség, mert minden vadaknac
madaraknac, fáaknac es minden fűűek
nec termēsietēt iol tudgya vala, az eg-
heknek forgalit es az chilagoknac fo-
lyasit, mind iol erti vala, minden fűűe-
knek viragoknac es minden vadak-
nac madaraknac neueket Iol tugya
vala, vala ő bēne bentség, igásag, lam-
borfag tisztsag artatlanfag, Isteni es
attyafiu szeretet es minden ereiben tő-
kellētes engedelmesség, nem vala ő
benne semmi gonoz keuanfag, nem
valānac bűűebē testēbē gonob indūla-
toc, sem gonobra valovagy odafoc. Es
annac okaert, halhatatlan vala, mindē
nyomorusagnac, faydalamnac, Bereg-
F 2 segnec,

84
 ségnec, győtrelemnec es vesedelemnec kőüile vala, es az ő teremtdőienec mind ez iosfagit, 'az emberi allat az ő abrazattyanac es semellyénec rükörében visseli vala, Szereri vala az ő W. Rat Istenét, tellyes süüéből, tellyes lelkeből es minden ereieből, es felebrattyat mint őnenmagat, mellyért mindenekért az artatlan életnek vtanna, kőuetkezic vala az halhatatlan sag, es az őrdc mennyei Bodogsag.

Azért illyen vala az ember az élet nec elötte mikort még az álmaban nem harapott vala illyen vala az Istennec semellye es abrazattya mellyben Adami teremtetett vala, es ha ez iosfagokban meg marad vala, nem sükség vala Christusnac ez velagrai őni, az emberi testbefel őltezni, es az keresitan, nagy gyalazatosképper meg halni, mert az emberi állat, az őnen tulaydon sentségéuel, iamborsagual es artatlan életéuel, üdüözül
 het va

M. ACADEMIA
 KÖNYVTÁRA

85
 het vala es mihellyen az senteknec sama betelleyfedic vala, es az le hullott angyaloknac helyye, az mennyei karban, az emberből meg eppül vala, ottan kőuetkezic vala, az halhatatlan sag, az bodogsag es az őrdc élet.

De az vtan, hogy Adam az Isten parancholattyanac engedetlen lön, es az őrdognec chalardsaganac, hijn, az őrdög es az engedetlenség Annyira meg ronta, es vndokita ő benne, az Istennec semellyet, hogy az elebbi méltosagnac, meg az killebbic sikraia es, chac alig tettegyec meg Immaran, mert az elebbi Isteni iosfagoknac mellyeket elő sálalanc, helyyebe sállanac retteneres, ondogsagoc, vakfagoc, tudatlásfagoc es külemb küléb fetetséghec, az Istēnec ismeretefelől, Istēról valo kerelkedesec, Istēnec vtalatossaga, es gyűlöséghe, minden gonofsagra valo gonofsikeuanfagoc, süubeli fertelmes indulatoc, vgy annyira hogy

F; az em-

az emberi allatnac, Iffiuſagatoľ fog-
ua, minden gondolattya Immaran
chac gonofra legyen.

Illyen lón azért Adam, hogy az
Iffēnec ſemellyét el veſté, es az ő ſent
aiandókitol meg foſtatéc, eytē őnen-
magat es minden fiait Iſten haragya-
ba, mert Immaran valakic Adamtol
ſarmazunc, mind ollyan ondokoc es
fertelmefsec vagyunc Iſten előt mint
Adam vala az ő engedetlenségeért.
Mint az Frantzuff's Atyatol Annya
tol Frantczuff's gyermekec ſületnec:
azonkppen az engedetlen Adamtol
engedetlen fiac ſarmazanac, es igen
eſséinc minnyayā őrdőgnec fogſaga-
ba, es Iſtennec igaz itilere ſerént kő-
teleſterinc őrdőc karhozatra, ſoha meg
ſem ſabadulhatunc, meg ſem ūduezil
hetūnc, miglen meg nem találhattyuc
az elebbi Iamborſagot ſentséget iſ-
taſſagot, arratlanſagot, es mind az
ioſſagokat, mellyekben Adam terem-
terec

tetet vala Iffēnec ſemellyére abrazat
tyara, azért mondgya ſent Pal az E-
phesus belieknec irt leuelében Eph. 4.
Vetkezetec le (vgy mond) à tū rēghi
agg tērméſetekből, ki el rontatic az ő
kēuanſaga ſerént, es vy llyatoc meg
à tū elmétek nec lelke ſerént, es őlrő-
zetecfel, az vy emberbe, ki Iſten ſe-
rént, teremterec igallagban es bizo-
ny ſentſegben.

E ſentséget peniglen, es az Iſten-
nec ſemellyét, ſohol meg nem találhat
tyuc hanem chyac az egy Chriſtus Ie-
ſusban ki az lathatatlan Iſtennec ab-
razattya, Col. 1. Az Iſteni dichőség-
nec ſeneſége, es az ő allapattyanak
kiielentet pechete, auagy formaia, az
az: Az Iſten ő magaban lathatatlan
allat, de az ő ſent ſiaban magat ki ie-
lenté, es à Chriſtus Ieſusban minden
hatalmat, böltseséget, ſentséget, ir-
galmaſſagat, kegyelmefseget es Iſteni
minden gazdagſagat ioſſagat meg-

mutata, es nem akara el vesíteni az emberi nemzetseghet.

Hogy valakic Christus Iesusban hinnenec mind meg találnac ő benne az Istenec seméllyet, az Sentséghet, az igafsagot es az artatlásagot, melly eket Adamban el vesítettünc vala.

A Christus Iesus Immaran a mi Sentségünc, az mi igafsagunc, artatlansagunc es valtchagunc. 1 Cor. 1.

Az Istenec haragya olly igen nagy vala hogy soha semmi nemű teremtet allatoc sem angyaloc sem prophetac sem patriarkhac, őtet meg nem engheztelhetic vala. De hogy az Christus Iesus iarula az Attya Istenec eleibe, könyörghe mi érettünc es aldozéc az keresztfán, ottan az WR Isten meg engedeltetec emberi nézet séghez, mindē haragiat el felede es io keduet mutata Szent Fiaban.

Chodalalos azért az WR Isten a teremtésbenis desockal chodalatosb es min-

es minden dichiretre méltó hogy Sente fiaban vyonnan magat meg ielené. Io keduet mutata es nem akara az mi vesedelműnket.

Annac okaért az Credonac első résében solanc az Attya Istenről es a teremtésről immaran bollyunc az Christus Iesusrol es az ővelünc való io teremenyéről.

ES IESVS CHRISTVS

ban ő Fiaban, mi egyetlen egy WRunkban.

..?

Az az, en hísec a Iesusban mint en édes úduezitómben, mert az Iesus nac neue magyarulatic úduezitónc mint meg monda az Angyal Sűz Marianac Math. 1., őtet Iesusnac neuezzed, mert ő údueziti az ő népet, minden bűneikből.

F, A Chri-

A Christus peniglen annit teserfi,
mint meg kenettetet, auagy kirallya
koronaztator es pappá benteltetett.

Azert hisec en a Christus Iesus-
ban mint en érettem bochattatói örök
kirallyomban, es öröcke valo nagy
papomban, ki az Atya Istent enne-
kem az ő bent aldozattyaual, meg en-
geffelte, es ő eldötte ennekem boso-
lom, prokatorom, es egyetlen egy
közbe larom, ő lön az Atya Istentől
minekünc Bölchességünc benteltete-
sünc artatlásagunc es meg valchagünc
1. Cor. 1. Azert bizom az ő érdemé-
ben, hogy az Atya Isten ő érette enne-
kem es minden hiueknec kegyelmes
akar lenni.

TANITVAN.

Miert mondod ötet Istenec Fia-
nac lenni; lam az keresztyenek is, Is-
tennec fiaí, mond meg azert michoda
hülembseg vagyon Christus közöt es
az keresztyének közöt?

Mester.

MESTER.

Mi az Istennec chac fogadott fiaí
vagyünc mert az igaz hitben minket
naua fogadot, de az Christus Ie-
sus az Atya Istennec termésbet berént
valo fia. Azert en itt vallom Christus
a Iesust bizony Istennec lenni kinec,
az ő bent Atyaual, egy Istenséghe,
egy termésbete, es egy allapattya vag-
yon, mint őnenmaga monda bent phi-
lep nec, philep, a ki engemet lát, lattya
az en Attyamat is Ioan. 14. Szent
Thamasis aút monda mikort az ő vy-
ait Christus nac, sebeibe bochara; en
WRam sen Istenem Ioan. vltimo.

Touabba az Christu snac, ember-
séghe berént is, az ő Atyaual, egy W-
Rafaga es egy birodalma vagyon
minden teremtet allarokon. Mert az
Atya Isten minden örökségét kezébe
bocharotta, es miképpen chac az ő
bent fia által teremtet minden allato-
kat, azonképpen chac ő általa akar
üdüe.

A CHRISTVSROL ES

Üdvezíteni minden embereket.

TANITVANY

Miert mondót ötöt WRadnac.?

MESTER.

Mert annac előtte pokolbeli ördögnek Iobbagya valéc, ki WRalko dic vala mi raytunc, kinec fogfagaba estünc vala, az mi első Atyanknac Adamnac engedetlen segeért, es tartatunc vala ördöc halalra, karhozatra Istennec igaz írtilete szerint. Soha meg sem szabadulhattünc volna a mi erönkkel, Bölchességünckel, Io chelekedtünckel es semminemü okofsagunkal. Mert az Attya Istēnec haragyat sem földön sem menyben valo teremtet allatoc nem engeztelhetic vala meg.

De à Christus Iesus, kit ez credoban mi egyetlen egy WRunknac valunc, raytunc könyörüle, menyorsagbol ez földre le szálla, fel öltözéc az emberi testbe, à mi bününkert aldozat lön

zat lön es minket meg szabadira, pokolbeli ördögnek fogfagabol.

Itt azért az WRnac neuezete, hatalomnac es birodalomnac neue: es enis vallom ötöt WRamnac, mert ő szabadított meg engemet, az ő sient halalual, véreuel, mint tulaydon fegyue réuel, büntöl, halaltol, ördögrol es ördöc karhozattol, ő engeztete meg az Atya Istent, ki enghemet fiaua fogadot, Amen.

AZ CREDONAC

Harmadic Agazattya.

TANITVANY.!

Mondgyad immaran az harmadic agazattyat?

MESTER.

Ki fogontatéc Szent Léleköl, sületéc süz Mariatol.

TAN,

Miert akara S. Lélektől fogantatni:
MESTER.

Mert S. David azt írja, hogy mi minnyaián bűnben fogatattunk. Pl. 51. Azert búkfeg lón Christul nac S. Lélektől, minden bűnnelkül, es firfui magnekkül fogantatni, hogy a mi rut fagos fogontatunkat, az ő sēp fogantatassaua meg tīsitana.

TANITVAN.

Miert akara sūztől sūletni:

MESTER.

Mert mikeppen S. Pal írja az Ephesusbelieknek Ephes. 2. Mi minnyaián Istē nec haragyaban sūlettünk ez vilagra. Azert Christus Wrunc a kara tīstra nemes sūztől sūletni, hogy az ő tīstra sūletesuel, az mi fertelmes ōdoc es karhozato sūletesūnket meg tīsitana es meg sientelné, es az Christul nac sūletese vtan a sūz Maria is seplő:elen sūzen meg marada:

Ezeker

Ezeker meg prophetalra vala sēnt Esaiás Propheta, még a Christus sūletese eldr hēt saz estendōuel. Esa. 7. Ime (vgy mond) a sūz fogad az ő mehēbe, es Fiat sūl, es hiuatatic ō ne ue Emanuel, az az, mi velinc Isten.

E sūz ki legyen, S. Lukats Euangalista nekijnc meg neuzeze, es, vgy mint vyiaual meg mutata, Lu. 1. Eibochattarec (vgy mond) Istentől Gabriel Arkhangyal a sūz hōz kinec ne ue vala Maria, es bemenuen az Angyal ő hozzaia, ūduezle ōtet, es az ūd ūezeltel vtan monda: Nefély Maria, mert kedues vgy az Istennel. Ime fogatz az te mehēbe, es Fiat sūlz, es neuzezed az ő neuēt Iesus nac, ez nagy leben es az felsēges Isten Fianac hiuatatic es az ő orbaganac vége nem leben. Touabba, azt is meg mondgya az Angyal vgyan ottan hogy S. Lélektől fogontatic mikor Maria kerda vala, az fogotatafnac modgyát, mōd uan: mi

A CHRISTVSROL ES

van: mi modō leben ez mert en firfiat
nem esmerec: felele az Angyal es mō
da ō neki: S. Lélec sál te read, es az
felseges Istenec hatalma es iouolta
arnyekoz meg tegedet

Azert immaran semmit nefélyünc
à mi rutlagos fogantarasunktól, es fer
telmes sületesunktól, mert Christus-
nac S Lélektől valo tistra fogantarasa
es süztől valo lép sületese, minckine
tulaydonitatic chac hidgyünc à Cris-
tusban, ō minckünc solgal es minker
tistrit mind fogantarasaua! smind sü-
leteseuel, kinnsüuedeseuel es feltama
dasaua! Amen.

AZ CREDONAC NE-
gyedic Agazattya.

TANITVANY.

Mellie à Credonac negyedic a-
gazattya.

Mester.

AZ MEGVALTSÁGROL.

MESTER.

Kint süuede Poncius Pila-
tusnac alatta: meg febüle meg ha-
la, es eltemettetec, salla poklo-
kra.

TANITVANY

Kichoda volt à Pilatus?

MESTER

Romai tistt tarto vala, kit Tiberi-
us Chyasar Ierusalembe küldet vala,
feiedelmül, kinec ideiben az mi W-
Runc Iesus, kint halalt süuede, mint
Iriac à négy Euangelistac.

TANITVANY

Mi okaért süuede az Istenec
Fia?

MESTER.

Semminemü teremtet allatoe-
leghet nem chodalkozhatnac az Wr-
Istenec melséghes ranachán, hogy
az ō bent fiat ez földre le bochata.

G Söt

Sőt ha az emberi okosság meg gondollya hogy az Istennek, egyetlenegy fia azért bochatatot, hogy kint senuedgyen, ezen az emberi elme, elchodalkozic megremüll, es tellyeffeggel el fogyarkozic, es ezért mondgya Esaias propheta: Esai, 53. Vallyon skihifen a mi beszédünknek: Tudgya vala az senu propheta, hogy ez dolog, minden emberi okosságot fellyül haladna, de mi itt meg gondollyuc Istennek mind a bün ellen való nagy haragyat, smind az ő mi hozzanc való nagy irgalmasagat.

Bizonyaba nagy harag vala ez, hogy soha semminemű aldozatokkal nem engheztelhetec, az réghi senu patriarchaknac prophetaknac, nagy senu életű lamboroknac könyörghefuecl meg nem haytatec: a senu Martyromoknac, kic velag kezdetéről fogua, meg őleterevec vérekucl, es sörnyű, keferues nagy kin vallassockal
meg

meg nem eleghedec, hanem chac az ő tulaydon, egyetlenegy senu fianac, véreuel, dragalaros kin senuedelefuecl es senu halalanac aldazattyual, engheztelterevec meg. Azért meg gondollyuc a mi nagy Bűneinket, mellyec a Christust, az keresifara keferitec, es rettennyünc meg, az Istennek nagy haragyatol, es ne akaryunc vékezni hogy többé az WR Istent az mi nagy bűneünkkel bossfontanoc.

Touabba gondollyuc meg az Istenevec nagy irgalmasagatis, hogy mi erettünc senu angyal, senu prophetat néada, de kinél nagyob kénche nem vala, az őtermészet senuerent való egyetlenegy Fiat a mi bűneünkert valchaguel adá, hogy chac az emberi allat örökke el ne veszne.

Bizzunc azért az Istennek mi hozzanc való kegyelmességében, es örüllünc WRunc Iesus Christusban, ki az mi bűninkert meg fizete, hogy mi
G 2 lehet-

A CHRISTVSROL ES

Iehennénc Arya Istennec keduében es el ne vesnenc.

Ez azért a Christus halalanac oka hogy az ő sent vére hullasaval az mi bününkert meg fizetne, es elegett tene, es hogy az ő sentseghes kín senué deséuel, minden nyomorusaginkat kórsaginkat, es kár vallasinkat nekinc meg aldana es meg sentelneie: hogy minékünc nem arthatnanac immaran: de inkább Ionkra es úduesé-
günkre lennénc.

Touabba: meg fesüle es meg hala hogy az ő sent halalaval, az bünne maro fogat, ki törneie, es az öröchalalnacfulakyat meg gyözné: es hogy az en halalom ennekem immaran ne lenne pokolnac kapuia, de öröc élet-
nec aytaia.

El temetteréc Iosephnec es Nikodemusnac altala, hogy az ő temetség-
héuel minden nemü bünéinc el temet-
ternénc, az az femmie lennénc.

Sialla

AZ MEG VALTS AGROL.

Sialla poklo:ra, hogy az öröögöt meg gyözné, es az ő hatalmat, Biro-
dalmat, fogsgat es idmlörzét el ron-
tana, hogy ennek vtanna ennekem es
az hiueknec ne arthatna.

Touabba poklo:ra sialla hogy engemet pokolnac kinnyatol meg sa-
badirana hogy en immaran az öröc
pokolra ne siallanec, de mennyorsag-
ba fel magastaltassam, es örüllyc az
en Christussomal, mind öröcke.

AZ HITNEC ÖTE-
dic Agazattya.

TANITVANY.

Mondgyad immaran az ötöd-
ic agazattyat: ..

MESTER

Harmadnap Halottaibol fel-
tamada.

G; TANI-

A CHRISTVSROL ES

TANITVANY.

Miért tamada fel?

MESTER.

Mert ha fel nem tamadott volna mind aſt alaytottac volna, hogy az örök halál, a mi WRunc Christus Ieſuson birodalmat vött volna. De lehetetlen dolog vala, hogy ő az halalban meg tartoztatnéc, es pokolban elhagyattatnéc, mint meg prophetalta vala ſent David a Soltar könyben az Christusrol, ez ighijekel: Nem hagyod el az en lelkemet (WR Iſten) pokolban, es nem hagyod a te ſenttedet meg rohdadni.

Annac okaért mind el ſagatta az örök halálnac köteleit ſerelmeit es ſaydalmat: es fel tamada nagy diadalomal az mi igazulafunckra es üduelſégünkre mint ſent Pal írta az Romabelieknek. Roma. 4. Christus meg holt (vgy mód) a mi bűnünkért, eſfeltamadol az mi igazulafunckért es üduelſé-

AZ MEG VALTSAGROL.

üduelſégünkert, hogy a Christus fel tamadaſanac altaſa mi eſfeltamagyűc ez vilagon minden bűnünk ből, es mind holtunc napig iaſt hallűc Iſten e-lőrvy életben, ſentűc ſenben es ſamborſagban. Touabba hogy holtunc vran irilet napyara meg dichűült teſtben lélekben, fel tamadgyunc es be mehelűnc az örök életre. Amen.

AZ HATODIC

Agazattya.

TANITVANY

Mellyic a Credonac hatodic agazattya?

MESTER.

Mene Menyekbe űll Attya mindenható Iſtenec Iobyara,

TANITVANY.

Miokaért mene menyekbe?

G 4

Mes-

A CHRISTVSROLES

MESTER.

Hogy mindeneket betelliessiténe, es az ősent aia dokit minekúnc obrogatna, mint Iria sent Dauid az Soltar könyben. Psal. 67. Es sent Pal az Ephesusbeliek nec. Ephe. 4.

TANITVAN.

Michodá az Istennec Iobya:

MESTER.

Az hatalmasága, mindenható WRafaga, es őrdc birodalma.

Azért hissem hogy az Atya Isten az en WRamat Iesus Christust, embersege serént is Igen fel magabralta, es az őneuet minden nővnel fellyeb tötte es emelte. Phil. 2. Ötött kiralya, es hatalmas nagy WRa tötte hogy WRalkodgyec menyben földön es pokolban valo teremtet allatokon egyetembe Istennec minden iauain es őrdkségben, mint Irua vagon az Soltar könyben. Psal. 8. Meg alásád (vgy mód) őtet, egy keucsnet az angyalok nac a-

AZ MEGVALTSAGROL

nac alatta, de nagy dickősséggel, es tístre sséggel őtet meg koronazod, es helyhez teted őtet minden teremtet allatidnac felette.

TANITVANY.

Mit művel mostan a Christus me nyorságban?

MESTER.

Bírya es igazgattyá az őiegyesét az keresitnyen annya sentegyhazat, orsagoll az őhiueiben, WRalkodie az mi elléséginken, es mi creünc sün telen könyörög mint sent Pal irya Rom. 8, Heb. 9. 1. Ioan. 2.

Azért en itt abst vallom hogy Isten között es ember között egy az közbe iaro, mint meg bizonyitya sent Pal. 1. Tim. 2. Egy (vgy mond) az közbe iaro Isten között es ember között az ember Iesus Christus ki őnen magat valchagol ada mindenkért.

Ez helyen, sent Ambrus Doctor abst ielenti hogy az közbe iaronac ker

G 5. termé.

A CHRISTVSROL ES

terméserénc kell lenni bizony Isten
nec es bizony ember nec.

De mennyországban chac az egy
Christus kett terméseré.

Azért chac egyedül közbe iaro
Isten közöt es mi közötünk.

A meg holt senecc nem ket termé
serénc.

Azert őc nem közbe iaroc, es ő
ket segedsegül nem kell hijnunc. Sen
ki be nem mehet az Attya Istennece-
leibe, hanem chac az egy Christus al-
tal. Ioan. 14.

Azért senki ne könyörögjön az
meg holt sენტekhez, de elegendyécc
meg az egy közbe iaro Christussal.

E földön senecc az keresztényénc,
Imadkoznac egy másért Christussnac
altala, ő sენტ parancholattya berént:
De mennyországban, tulaydon chac az
egy Christus Iesus, bizony Isten, es
bizony ember mindenek nec egyetem
ben egy közbe iaro.

Az HE.

AZ MEGVALTSAGROL.

AZ HETEDIC

agazattya.

TANITVANY.

Mondgyad immaran az hetedic
agazattyat:

MESTER.

Onnat leben lduendő itilni
eleueneket es holtakat.

TANITVANY.

Kiket ertez az eleuenekent

MESTER.

Az kiket itilet napian az Chris-
tus itt ezen Testben eleuenen talal,
kic az egbe ragatarnac es egy sem Pil-
lantasbā el valtoznac 1. Cor. 15 Tes. 4

TANITVANY.

Kiket ertez az holtakant

MESTER.

Az kic ez testből ki multanac es
Christusbā el aluttanac, kiket az Chri-
stus vele egyetembe el hoz az itilette
2. Tess. 4. Touab-

A CHRISTVSROL ES

Touabba, minden őrdögec, ember
 rec es angyaloc, allattatnac az Istēnec
 iteld béke eleibe. 2. Tes. 5. kiker á Chri-
 stus mind meg itel, az gonofokat ő-
 róc tűzre, es az iokat őrdc életre.

TANITVAN.

Michoda hasznod vagyon ez a-
 gazatban?

MESTER.

Kétféle hasznom vagyon: Első
 mert indítatom Isteni felelemre hogy
 az bűnektől meg sünnjem es ne itil-
 telsem á gonofokual őrdc tűzre. Ma-
 sodic: Mert akkoron ennekem nagy
 őrdmem leszen, mert Christusnac itile-
 tēnec általa meg szabaduloc á bűntől
 es mindēnyomorufagrol. Azert varō
 nagy vigan az en Vramat Christus le-
 sult, varom az őrdc életnec koronaiat
 melyer ennekem az napon meg ad á le-
 sus Cristus Igaz itild Biro 2. Tim. 4.
 Es nem chyac ennekem, de mindene-
 nek kic fereretrel váryac az ő elieue-
 telet, Amen. **AZ**

A SZENT LELEC IS-

tenről, ki az egy Istenség
 ben harmadic semely
 es á megseentelefről.

. ? .

A Credonac nyoltzadic agazattya.

TANITVANY.

Mongyad immaran á nyoltzadic
 agazattyat?

MESTER.

Hisec Szent Lélekben.

TANITVANY.

Mi allat á Szent Lélec?

MESTER.

A Szent haromfagban harmadic
 semely, kinec az Arya Istenuel, es az
 ő sent hual Christus Iesussal, egy Is-
 tensége vagyon, egyenlő dichősége
 es őrdcken őrdcke valo nagy felsége,
 minden tisztességben, vrasagban, mel-
 tolagban es hatalmassagban.

Mert

Mert a S. Lélec Istén, az Atyaual
Fiúval egyetembe imattatic, tisztelte-
tic es ditsditeric mint bizony öröc Is-
ten ki sarmazic az Atyától es a Fiú-
tól mind öröcke. Ioan. 15.

TANITVANY.

Miert mondatic az Istennec lelke
Szentnec?

MESTER.

Az ő tisztéről es chelekedéről mert
minket meg sentel, meg vigasztal,
meg batorit, es visen minket az At-
ya Isténec es az ő bēt Fianac Cristus
Iesus Vrunknac igaz esmeretere, heli
hestetuén minket keresztyn anya bēt
egy haznac kebelébe, a bētek nec tarfa
sagaba, hólot elkezdí mi bennünc az
öröc életet es ő nalanelkül sēki az iga-
sagnac esmeretere nem iuthat.

TANITVANY.

Nem esmerhetie ember őnnen erei
ből es okoslagabol a Christust?

MESTER.

Nem

Nem esmerheti, mert a testi ember
(mint S. Pal írja 1 Cor. 2.) nem
foghattya meg azokat, az melyec ille-
tic Istennec lelkét.

Azert monda a Christus Ioan. 16,
mikor elidüend az Igassagnac S. lel-
ke, tūteket vezerel minden igassagra.

Annakokaert en ezt itt vallom, ho-
gy soha senki az Atya Istent meg nē
esmerheti mi kegyes Atyanknac len-
ni es a Christusnac halalat vērēt ez vi-
lagnac űduessēgenec lenni, hanē csak
S. Lélec Istennec igazgatasabol, esta-
nitasabolki minckincadatic Istennec
igeienec hallassabol Gal. 3.

De hogy a S. Lélec mi sūuűnkbe
sál, ottan felgeriyesti sūuűnket, selin-
dittya lelkűnket, es visen minket Cri-
stusnac esmeretere, es az mi megron-
tatot termésētűnket meg vyittyá.

TANITVANY.

Hany fele chyelekedere auagy tiszt-
se vagyon a Sz. Lelek nec?

MESTER.

112
A SZENT LELEK ISTENRŐL ES
MESTER.

Iol lehet a S. Lélec az Atyaual es a Fiuaal egyenlőképpen chyelekedik minden teremter allatokban, mert az Atyaual es a Fiuaal egy természetű, egy Istensége es egyenlő dichósége vagyont: De maga azért a bent irások bá a S. Léleknec imez chyelekedések tulaydonitátnac.

1 Első, Mert minket fertelmes on doc bűneseket meg bsentel es meg igazít, 1 Cor. 6. Bűnesec valatoc (vgy mond) de meg tisztítatoc, de meg bsentelretétec, de meg igazulatoc, a mi Vrucn Iesufnac neuében, es a mi Istenünk nec Szent Lelekében.

2 Masodic, meg ékesit minket, kü lemb külemb bent aiandokiual, hittel reménységgel, szeretettel, engedelmességuel, es az haborufagnac ideien túresekkel. 1 Cor. 12.

3 Harmadic, mi nyomorufagunkban minket batorit, hogy nézzijnc a Christusra

113
A MEGSZENTELESRŐL.

Christusra minden bűkségünkben, es mikoron tertenet berént a bűnbe be e süne minket bistrat hogy ketségbe ne essünc, keferűségünkben vigasztal, es ezekert mondaric vigasztalonac, kit a Christus minekűnc igire Ioan. 15.

4 Negyedic, a mi süüünket felger iesüti hogy minden haborufagunkban mélséges fohazhodafockal, buzgofagos ohitafockal, es ki telenthetetlen bpepésséckel, kialtasunc, imadagunkban az Istenhöz, monduan, oh en édes Atyam, oh en édes Istenem ne hadgy mert megnyomorottam. Ro. 8.

5 Ötedic: Minket meg tanit Cristusnac minden velűnc valo to rétemenyére es minket bizonyossa teben, hogy az Atya Isten nec örekös fiaij vagyunc es a Christus nac örekös tarsaij Romanorum 8.

Azért en hibec a S. Lélec Istenben mint en édes vigasztalo Istenemben, ki enekem bistratom es meg batoritom

H édes

114 A SZENT LELEC ISTENRŐLES

édes mesterem, es meg vilagositom
tanitom es igazgatom ennekem es
minden hiueknec vezére, ki minket
hellyheztert keresztyén Anya bent e-
gyhaznac kebelébe, holott mi meg ke-
reszkelkedünc Istennec igeiét halgat-
ryuc, büneünk nec bochanattyat nye-
ryüc es meg igazulunc az Christusnac
altala. Végezetre obran az bent Lé-
lec az mi testünket is feltamastrya, es
mind az külfő, mind az belső ember
megvyitatic nagy ékelséggel, es mi-
nekünc meg adarratic az örök élernec
koronaia Az mi WRunc Iesus Chri-
stusért. Amen.

KILENCZEDIC

agazattya.

TANITVANY.

Mondgyad az kilenczedic aga-
zattyat.

Mester.

115 A MEG SZENTELESRŐL.

MESTER.

Hísem az Közönseges Ke-
resztyén Anya bent egyhazat bent
tek nec egyefség hét.

Az az, en hísem hogy ez földön
vayon egy neminemű bent gyüleke-
zet, melly chac azon tista bent embe-
rekből vayon beresztünc az Chri-
stus Iesusnac altala, ki ez bent fereg-
nec mondatic feiénc lenni, mely bent
fereghet bent Lélec WR Isten ez föld-
dön egybe gyűjtött mind egy hittre,
egy keresztyégre es egy erielemre, mel-
lyet meg ékessitet bent aiandokival es
egy mas beretettel minden visbavo-
nas nélkül.

Es iollehet ez bent feregbe az hi-
tetlenek nec nagy sokasaga egy eledé-
kie bent Lélec Istenről vyonnan nem
születtenec sem meg nem igazultanac
Christusban De maga az Christus

H 2 Luan-

Euangeliomnac nem mondnac ellene, es életekben külföldi lamborságot mutatnac mind ha őc is igaz keresztyenec volnanac.

Ez ec iolehet nem szentec, de azért a szent egyházban ki nem rekesztyűc addiglan őket, miglen az Christus Euangeliomnac ellene nem mondó nac es külföldi chelekedetekben lamborságot mutatnac.

Mert a Christus a szent egyházban hasonlatosnac monda, az vadsághoz auagy az halához, mellyben, mind ioc mind gonoz halac vadnac. De hogy az partra, az halott kivonsnac, az io halakat az gonoszoktól meg valaszttyac.

Azonképpen, a keresztyeneknek gyülekezetiben, io keresztyenec es hamis keresztyenek is vadnac de az partra hogy jutunc, az az itélet napjára, az Ioc az hamis keresztyenektől meg valasztatnac.

De ite-

De itélet napig, a tista buzaban mindenkoron konkollyis leten, mint WRunc meg monda. Math. 13.

Azért ez vilagon az hamis keresztyeneket el nem valaszthattyuc az iocól, mert őkis tettetic hogy engednek az Euangeliomnac, es külföldi életekből lamborságot mutatnac.

Ha peniglen ellene mondanac az Euangeliomnac es haborgarni kezdic az Istennec igeiét, es azokat a kic az Istennec igeiét hirdetic: ez ec meg mutattyac őmagoc hogy nem keresztyenec, de Christusnac ellenséghi, es az ő szent igeiénec kerghetői, mint mostan az papoc, pispekec es nimelly papoc baratoc, hatalmas vrac, kic tüz zel vízzel fegyuerrel, akariac az Istennec igeiét el oltani ez ec még chac neuczet serént sem keresztyenec, de pokolbeli ördög nec tagjai, az Atya Istennec es az ő szent fianac ellenséghi, még meg nem tér nec.

H 3

Tanyt-

TANITVANY.

Michoda kiuaall keppen az keresz-
tyen Anya szent egyház:

MESTER.

Keresztyeneknek szent gyülekezeti
szenteknek egyettséghe: Christusban
meg igazultatnactarfaaga, Istennek
valasztott fiafnac sereghe, szent Lélee
Istentől, vyonnan születet embereknek
sokafaga, kie közözt Istennek igeié i-
gazan hirdetetic, es az egy hazi szent-
séghe, igazan folgalratnac az köf-
ségnek.

Bizonyyal hissem hogy enis ez
szenteknek egyic része es tagyia vag-
yoc es minden nemű loban, ő velec ré-
bes vagyoc, ő közzeiec helyhesfiette
szent Lélee Istennek al-ala, ez ockal,
mert Istennek igeiét halgattam, es
mind holtom napig halgatom. Mert
chac az Istennek igeié az első ezköz
mellyuel az szenteknek seregébe es tar-
fagaba ember be alhat.

Aztis

Aztis hissem hogy a szent Lélee
WR Isten ez szenteknek auagy az ke-
resztyeneknek szent gyülekezetiéből, so-
hael nem tauozic de ő közözt es ő
velec vagyon mind véghezeitgen,
gyakorllya es hirdeteti az Istennek i-
geiét, mellyuel szerzi az meg szentelést
az keresztyenekben: naponkent neuelt
es öregbiti es szenteknek sokafagar e-
rősituen az igaz hitben, es az igaz hit-
nek mindenemű io gyümölcében.

TANITVANY.

Miert mondog közönséges gyü-
leközetnek:

MESTER.

Mert a keresztyeneknek sokafa-
ga ez széles vilagon, az egy alatt, föld
kerekségheben, széllel mindenütt el re-
ryedet, kie mind az egy Istent mi W-
Runc les s Christusnac dichőséghe
szent Aryat dichitic, es diet fel magaf
tallyac.

H 4 Tanit

TANITVANY.

Miert mondod gyülekezetnek ha az keresztyenec ilyen tauolly vad-nac egy mastol, es ilyen igen elterietenec auagy el félhetnenec?

MESTER.

Iollech az keresztyenec az egész vilagon, nagy mébbe földön mind fél Iel el teriednenec: De maga azért az ő el teriedet sokasagoc mondatie gyülekezetnek mert mint ha mind egy se regbe gyültenece volna, ő köztőc az igaz tudományban vagyon nagy egyenesség, es az Isten felől mind egyűt vallanac: közdőc vagyon egy bizonyi Isten ki mindeneknek Atya: egy WR Iesus Christus: egy sent Lélec: egy hitt: egy keresztség egy remenség: egy Atyafiui szeretet.

Ezekben a keresztyenec ez féles vilagon mind egyyesc, es ezeket egyenlőképpen valljac. Azért mondatie az ő sokasagok, közdőnséghe sent gyülekezetnek. 1. Cor, 12, Ephe. 4.

TANITVANY.

Miert mondatie ez gyülekezet sentnece, ha lattyuc hogy az kic keresztyeneknek hiuattanac, mind feien két Bűnőc mint az egyeb poganoc, mōd meg azért miben áll a sentség?

MESTER.

Sienteknek azoc mondatnac, akic a sent Lélektől meg senteltettenece Istenec igeciében: es az Ckrisztusnac dragalatos véreben meg tisztultanac az igaz hitnece általa.

Azert Iollech az keresztyenec ő magokban bűnőc: De maga azért a Christusban sentec, mert az ő vére uel meg senteltettenece az igaz hitben es sent Lélektől meg vilagositattanac kinece segítségével mindenkoron viaskodnac es törődőc az bűnece ellen, mellyeket akarnac, ha ő bennece ne volnanac, hogy azockal az ő terető Isteneket meg ne bantanac. Azért noha itt ez földön a bűn raytunc vagyon.

122.
A SZENT LELECISTENR ŐL ES
gyon. De maga azért seméc vagyunc
mert az mi bűnűnc Christus Wrunk-
nac halalaért, elfedezettien es meg.
Bochatuan vagyon. Pfal. 31. Bodo-
goc azoc à kiknec az ő alnokfagoc
meg bochatatranac, es kiknec az ő bű-
nec elfedezettienec. Bodog firiu á-
kinec az WR Isten, nem tulaydonít-
tya az bűnt.

Azért à mi bűneinket is soha ne-
kűncrouabba az Atya Isten, seműn-
kre nem akarya verni, chac hidgyűnc
az ő sient fiaban Christus WRunk-
ban.

Ez azért az keresztyeneknec sient
séghe, Christusnac sientsege, tistársa-
ga artatlanfaga, es sient halalanac vé-
renec érdeme, mellyekbe az keresztyé-
nec fel őltözne az igaz hitnec általa
Itt sűűkség hogy mindē keresztyén em-
ber sientnec vallya magát: Mert vala-
ki magát meg ragadgya sientnec len-
ni, az olyan ember

123.
A MEGSZENTELESR ŐL.

an ember az Christusnac vérét ragad-
gya meg: es ninchen keresztyén anya-
sient egyhaznac kebelűben.

Mert valakic ez sient egyhaznac
seregűben vadnac, azoc az Christus
vérűben, mind sientec, meg ez le kif-
seb gyermek is ki ma az vilagra sűle-
ter, es meg keresztelkedic, mert, (mint
Elsias propheta iria Cap. 62.) Az
keresztyéneknec Illyen hirec neuec lé-
űben, hogy őket WR Istentől meg val-
tot sient népnechiyiac.

TANITVAN.

Miert mondatic à Keresztyenek-
nek gyűlekezeti háznac, es vgyan
sient haznac.

MESTER.

Mert miképpen à sciedelem az ő
varasában vrőkodic, az gazda az ő
hazaban gazdalkodic: Azonképpen
az Vr Isten à keresztyenekben (kik
mondanac Istenec hazanac) vralko-
kodic ő raytoc, arfagol, ő benne c la-
kozic

A SZENTLELEK ISTENRŐLES
kozic, mint tula ydon hazaban, öket
meg senteli es igazgattya, mint a kor
manyos mester önnen haioyat.

Itt e sent gyülekezetben az Arya
Isten minden kegyelmességét es min
den lauaijt ki ieleni nagy gazdag
saggal.

Itt lakozic a Christus Iesus, itt az
sent Euangelium alral szozatot tes
en, a sent Lelekkel egyetembe. It kö
ziunc nyayaskodic, köziunc keresz
tel, es ostogattarya az ö sent testé sent
véret, hogy bizonyosoc légyunc bú
nijnk nec bochyannaryarol es az ö
röc életöl.

Ezek nec okaert mondatic a keresz
tyenek nec gyülekezeti sent haznac.
Ioan. 14. A ki engemet szeret az en
bebedemet meg tarttya: es az en Ary
am szereti ötet, es ö hozzáia megyunc
es ö nala lakozunc auagy lakadalmat
tesunc.

Tanít.

TANITVANY

Mitsoda iele vagy on a keresztyen
Szent egyhaznac, melyről ötet meg
esmerhettyüct

MESTER.

Valahol Isten nec igéie igazan hir
dettetic, az Kereszté ig igazan bolgal
tatic, es a Christus nac sent teste sent
vére, mind a kett semély alat közn
séges képpen ostogattatic a keresztye
nec közőt mind papnak Parabának,
ott bizonynyal hidgyed hogy a Szent
egy haznac valamenye rebe ielen va
gyon.

SZenteknek Eggyeségét.

TANITVANY.

Mit ertés a senteknek eggyeségén?

MESTER.

E czikkely meg magyarazza a fel
sö agazatot: mert a keresztyen anya
sent egy haz semmi nem egyéb, ha
nem senteknek eggyesége. Azert a
kereszt-

176
A SZENT LELEK ISTENRŐL ES
keresztýen sent egy haz es é senteknec
eggyefsége mind egy.

Touabba á sent egy haz monda-
tic senteknec eggyefségénec ezoka-
ert, mert á keresztýenec oly eggyefec
elősier az igaz tudománybā, az vran á
beretedben, mint ha minnyaián volna
nac chyac eggyetlen egy test, é sentek
nec gyülekezerében, minden io chye-
lekedefec közenségefec, es senkinék
é sent seregben, semmitulaydonanin
chē, melyet felebarattýauaal nem kéz-
lene súkségénec ideien.

Annac okaert á keresztýeneknec e-
gész é vilagon, minden imadlagok es
könyörgefec, hála adásoc es minden-
nemű io chyelekedefec, azonkeppen
habnalnak ennekem es minden hiuek
nec mint tulaydononnen magoknac.

Vissont az en io chyelekedetijm is
használnac minden keresztýeneknek,
még azoknak is, á kiket soha semēuel
semlattamís.

Öc is-

177
A MEGSZENTELÉS RŐL.

Ók es meglen en eretem imadkoz-
nac az ő könyörgésséckel engemet ol-
talmaznac akar egységemben, akar
berégységemben, mind életemben mi-
nd halalomnac ideien.

Es ekeppen eggyikkijnc masikunk
terheit ér viseli, sent Palnac tanitála se-
rénnt. Gala. 6.

A TIZEDIC

Agazattya.

TANITVANY.

Mellyic á Credonactizedic aga-
zattya: .s.

MESTER

Hísem Bününknek Bocha-
nattyat.

Az az en hísem á keresztýéneknec
sent gyülekezerében, mind az ereden
dó bünemnec mind az teremény aua
gy chelekedet berént valo alnocfa-
gimnac

gimnac hitelenségem nec, vakfagom nac, gonoffagomnac, es minden büne im nec bochanattyat ingyen vennem Iesus Christusért: Nem az en érdeme mért. Iamborfagomért, es semmine mü iofagos chelekedetemért, sem az papa Bulchuiáert, sem az benteknec érdemeért, hanem chac tulaydon à Iesus Ckristus nac mi édes meg váltök nac bent vére hullafaért dragalatos bent halalaért.

Est bizonyittyac mind à bent Irafoc, Christus meg hollr (vgy mond bent pal) à mi büneinkért, es feltama dott üdueségünkert. Rom. 4.

Szent Peter, 1. Pet. 1. Meg val tattunc nem elueßendö arannyal ez istel: De az artatlan tista barannak Christus Iesus nac dragalatos véreuel.

Keresztelö Szent Ianos: Ime (vgy mond) az Istennec barannya ki el ve si e vilagnac bünejt. Ioan. 1.

Szent

Szent Ianos Euangelista: Serete minket es meg moffogata az ő bent véreben, es minket mindnyayan, pap pata es kiralya tön az Arya Isten elött. Apoca. 1.

1. Ioan. 1. Christus Iesus nac bent vére minket meg tisztitet minden bün töl. Ha est mondgyuc hogy bünün c ninc, minenmagunc meg chyallyuc magunkat es Istennec igafsaga nin chen mi bennün c. Ha meg vallangyuc az mi büneinket hiuy es igaz az Isten, hogy mi nekün c à mi büneün ket meg bochalla es meg tisztichon minket minden hamissagunkbol.

TANITVANY.

Hany fele bün vagyon?

MESTER.

Ket fele, eredet es chelekedet serént valo bün.

..

TANITVANY.

Michoda az eredet bün?

MESTER.

I

Azel,

A SZENT LELEC ISTENRŐL.

Az első artatlanfagnac, tisztasfagnac bölchelégnecc es bűtárségnecc megfogya- atkozasa, mellyekbē Adam terētetet vala: es a mi megrottatott termés- tünkbe be oltatott nyaualyassag, gonosi keuanfagoc es fertelmes indulatoc az Istennēc törűenyenec ellene, mellyekert az WR Isten erőssen haragbic mi reanc, es kötelez őrc karhozattra, mind addiglan miglen Christus Iesus WRunknac erdemeert bocharatott nyeiűnc.

Es lollehet ez eredendő bűn az kereszt vizben, nekűnc meg bocharatie a Crristufnac bent vére hullasfanac erdemeert. De maga azért mind holtunc napig bennűnc meg marad az vtolso léhelleriglen: De ha io hűűnc léssen Christusban, soha az Atya Isten nekűnc seműnkre nem veri. Ezt bizonyittya bent Agoston doctör: a bűn (vgy mond) meg bocharatie a keresztben, nem hogy raytunc nem maradna,

A MEGSZENTELESRŐL.

radna, de hogy nekűnc ne tula ydoni- táséc.

Ez eredendő bűnec nyaualyassa- ga, es a gonosi keuanfagoc gyakran fel indulnac mi bennűnc keberitűen minket Isten parancholattya ellen chelekednűnc.

Ebből vadnac minden gonosra valo vagyakodasok. Innen barmaznak minden gyűlöseghek, haragossagok Isten ellen valo bosszűfagoc.

De a kereszt yeneknec azért adatic a bent Lélec, hogy ez indulatoc es gonosi keuanfagoc ellen törekedgyenec, ellenec viaskodgyanac es semikeppē nekic ne enghedgyenec hogy chelekedesie ki ne omollyanac. Ezért mondgya bent Pal Rom. 6. Ne v- ralkodgyec a bűn a ti halando restetekben, hogy az ő keuanfaghinac en- gednētec.

TANITVANY.

Honnat vagyon az erendő bűnc
1 2 Mester.

MESTER.

Hogy Adam meg vékezet, (mint oda fel is, a második ágazatnak előtte erről bolanc) ő elvésté az Istennek semellyét mellyre teremtetét vala, az az, az artatlanfagot az Istennek igaz ismeretét, a lo akaratot, az Isten parancsolatnyának való engedelmeséghez, a tisztaságot, a jámborságot, a férféghet, es minden ereienek képséghet, meg foztatéc az elebbi képséghektől, es be esec az ördögnek semelyebe, az az, a bűnbe, engedetlenségbe, ferettségbe, artalmasságba, a halálba, es az ördöc karhozatba.

Annac vranna valakic őrdöle barnazanak mind ollyaténoc lönec, mint az Adamaac meg ronratott terméserévala,

Eőt sirattya es keserghi a sicut David a Doltar könyben Pfal. 51.

Ime (vgy mond) en bűnben fongat-

gontattam, es bűnben fült az en anyam enghemet.

E bűnben mindnyafan el karhoznanac még a gyermekkek is, ha a keresésben Christushnac altala meg nem tisztulnanc Erről boll sicut Pal. Romano. 5.

Egy embernek altala a bűn évilagra be idue, es a bűnnek altala a halál mindenekre el hata, es WRalkodic a halál Adamtól fogva még azokon is a kic Adamnac hasonlatosságára, nem vékeztenec vala. Touabba: Miképpen az egy embernek engedetlenségeért bűnösöcke hagyattatnanc (az az karhoztattatnanc) nagy fokac, azonképpen az egy Iesus Christushnac engedelmeségert, igazsággá tulaydonitarnac, nagy fokac a hól bűnösökdic a bűn: ott az Istē nec igazságsaga, fellyeb marada, es nagyobbban beuelködéc, ördöc elette, a mi WRunc Iesus Christushnac altala.

A SZENT LELEC ISTENRŐL ES
TANITVANY.

Michoda immaran a chelekedes
szerent valo bun?

MESTER.

A Léleknek es a testnek Isten pa-
rancholattya ellen valo chekedetec,
mellyec sarmaznac az eredet bunnek
gyökeréből: De ezek is meg bochat-
tatnac a Christusert ha ő benne hien-
gúnc: mint Iria sient Janos Apostol
az ő leuelében. 1. Ioan. 2. Fiachkaim e-
zeket Irom tinektec hogy ne vérkez-
zetec: De ha valaki meg vitkezendic
föfolonc vagyon az Atya Isten elöte
az igaz Iesus Christus, es ő a mi büne-
inkert kegyelem nyerő, es nem chac a
mi büneinkert de egész e vilagnac bü-
neiert.

Mert itt e sient seregben ez sient
egy hazban nem lehetnecc olly isonyo
do rettenetes es gyakorra valo nagy
foc bunec mellyec meg nem bochat-
tatnac Christusnac halalaert véreert,
chac

A MEG SZENTELESRŐL.
chac hogy bizzunc ő benne, es a bü-
nec ellen törekedgyunc.

TANITVAN.

Michoda esköz által bochattatic
meg a bun?

MESTER.

A bunnek bochanattyat a Iesus
Christus chac önönmaga nekünc ny-
erte es erdemlette a keresifan, az ő
sient testenec aldozattyanac es sient vé-
re hullastanac altala.

De minekünc ostogattatic es föl-
galratic az Euangeliomnac hirdetésé-
nec, es az aldozatnac altala. Akeresi-
ségnek es a vég vachoranac altala,
mellyeket mi sient Léleknek ihlése-
ből chac hitel kapcholhatunc hoz-
zanc es hogy sűüünkben vigasztalast
vesünc, meg vyulunc a mi életünkben
sient Lélec Istenec creiből. Amen.

TIZEN EGGYEDIC
Agazatt.

126
A SZENT LELECISTENRŐL ES

TANITVAN.

Mondgyad a tizenegyedie agazatott:

MESTER.

Hísem a Testnec feltamadafat.

Az az en vallom hogy az vtolso itilet napiara minden halottac feltamadnac melly fel ramadaskor a szent Lélec Isten meg eleuenit minden embereket, iokat es gonosokot, az ő testec es lelkec berent mindenecket, es vgyan azon test ki meg holt vala, eltemtetett vala, meg roghatot vala, foc keppen meg emestertett vala es porra lott vala, is meg len feltamad es meg eleuenedic.

TANITVANY

Feltamadnac e az karhozatak is.

MESTER.

Mind foc mind gonosoc feltamadnac de kulemb kulemb modon.
Aziga-

137.
A MEGSZENTELESRŐL.

Az igazaknac, dichoségnecc nagy foc aiandoktial meg ekelsültetnec, mellyekben semminemü rufagoc nem lebnec sem valaminemü fer telmetelleghecc mi keppen meg monda a Christus Math. 13. Ackoron az igazac fenlenc mint a nap az ő Art yoknac orsfagaban.

Ackoron a test nem nehezültetic meg, sem test séggel, sem kesedelmesseggel: De nagy fenelsséggel gyorsasagall es halhatatlanasagall meg aiandekoztatit, meg ekelsültetic es meg dichosítetic, mint szent Pal Irya. 1 Cor. 15

A karhoztaec peniglen fel ramadnac nagy nyauallasagall, sicalommal es senuedendö testel kie öröckevalo kint senuednec, kiknec elerec öröckevalo halal, ő közőrtcc leben nagy siralom öröckevalo banat, véghetlen keiserúség fog chikorgatalockal egyetembe.

I s Tanit-

128.
A SZENT LELECISTENRŐL ES
TANITVANY.

Bizonyítsd meg a feltamadást a
Szent irásokból:

MESTER.

Szent Iob eképpen sola a feltama-
dásról. Iob. 19.

Tudom hogy él az en megval-
tom, es az vtolsó napon, a földből fel-
tamadando vagyoc, es is meglen meg
környezettem az en bőrömmel es
az ennem testemben meg latando va-
gyoc az en údueszítő Istenem, kit
meg latando vagyoc ennemagam es
az ennen tulaydon semeimmel meg
nézendő vagyoc, ennenmagam es
nem egyéb.

Daniel Propheta. Cap. 12. Az ú-
döben meg údueszítetie minden te né-
ped a ki írva talaltatic a könyben: es
sokac azoc közzül, a kic alosnac a
földnec poraban, fel serkennec nimel
Iyec öröc életre, némellyec sicalom-
ra, es a kic bölchec leendnec az az
a kic

139.
A MEG SZENTELESRŐL:
(a kic Istenet ismeric, es egyebeket
tanitanac es vigasztalnac) fenlenec
mint a tüzes ég nec féneltséghez: es a kic
az igazsagra, az az, a h. re tanitanac
sokakat fenlenec mint a nap mind ő
röcken öröcke.

Christus: en vagyoc a feltamadas-
es az elet, a ki en bennem hisen, meg
ha meg halandis éell, Ioan. 11. Amen.

TIZENKETTÓDIC

Agazatt.

TANITVANY

Mongyad Immaran az vtolsó a-
gazator:

MESTER.

Es az öröc életet.

Az az: en hisem e testnec felta-
madasa utan, az igazaknac öröcke
valo

140
ASZENTLELEK ISTENRŐLES

valo életeket es az karhoztaknac öröcke valo halalokat mellynec véghe soha nem leßen.

TANITVAN.

Michoda az öröc? ..

MESTER.

A kinec véghe soha nem leßen es tollehet chac az egy Isten mondatie tulaydon képpen öröcknec lenni, mert ő neki sem kezdete sem véghezete ninchen: de maga az ő irgalmasaga- bol a keresztyeneknek is öröc életec vagyon. Noha minekünc kezdetünc vagyon. De azért Istenec ighereté- ből soha immaran a mi életünk- nec vegezete nem leßen, Mint meg ighire minekünc a mi WRunc Iesus Chris- tus. Ioan. 5.

Bizony bizony mondom tünec- tec (vgy mond) valaki az en betéde- met halgattrya, es hisen annac a ki en- gemet el bochatott öröc élete vagyon
es kar-

141
AMEG SZENTELESRŐL.

es karhozattra nem iutt de a halalbol megyen öröc életre.

AMEN.

Az az: ezekről semmit nem ke- telkedem hogy ennekem az öröc élet meg nem adarnec, az Arya Istenről Iesus Chriustus WRunknac aliala bent Lélec Istenben. Imar hiu es igaz az WR Isten, minden igitiben, enne- kem meg adgya az öröc életnec koro- natat, es nem chac ennekem, de min- den keresztyeneknec a kic ezeket hi- sik. ..

Amen vgy legyen, az az ezec ketfégnelküi bizonyyal mind i- gazac.

AMEN.

.. ..

..

142

A IO CHELE KEDETEKRŐL

melyec az igaz Hit-
nec íó gyűmöl-
chi.

TANITVANY.

Melyec az bizony ío chekcedetek
MESTER.

A bizony ío chekcedetek azoc á
melyeket Istē parantsolt á sēnt irások
ban, es á tíz Parantsolatokban, es á
mely chekcedetek használnac á mi
felebaratíknac.

Annac okaert á mely chekcedet-
ter Istē nem parantsolt, es nem hasz-
nálnac á mi felebaratíknac es sēgēn
nyomorultaknac; Bator ez vilag elő
nagy ío dolgoknac es Istē tísreledek-
nec terēgyenekís auagy lataffanac, a
zok

143
A IO CHELEKEDETEKRŐL
zok az Istē előt sem keduefec sem
kellemetefec. Mert ő azt mondgya.
Deutero. 12.

A mit neked parantsolóc chyak
azt tegyed, se el ne végy benne se több
bet hozzáia ne régy.

TANITVANY.

Hány okaert kel íot chekcednűnc?
MESTER.

Öt okaert.

1 Első okaert, mert Istē parants-
olta hogy iambor életeret viselyűnc es
íol chekcedgyinc. Azert tartozunc
az mi teremő Istēnűnk nec sēnt pa-
rancholatyanac enghedni, hogy őne-
ki, az ő ío téremenyéről, á mi ío chele-
kedésűnckel hálakar adgyunc, s á mi
íó chekcedésűnket oly keduefsen fo-
gadgya mi tőlűnc, á mi WRunc Je-
sus Christufert, es igaz hitert, az minē
Istēnec aldozarit. 1 Pet. 2.

2 Másodíc okaert: hogy á mi men-
nyei sēnt Atyanc á mi ío chekcedē-
tinkből

A IO CHELEKEDETEKRŐL.

inkböl dichőitesséc emberc elött.
Math. 5.

3 Harmadic okaert hogy a mi hit-
tunc gyakorlatafsec es neuekedgyec a
io chelekedeseckel mint sent Paliria
az Ephesusbeliek nec Ephé. 2.

Christus Iesusban teremttunc a
io chelekedetekre, mellyeket Istē meg
szerzet hogy azokban iarnanc.

Ephé. 4: Semmi éktelen beséd a
tűsátokbol ne sarmazzéc, es ne akar-
iátoc meghaborítani az Istenec sent
lelket, ki általa tū meg iegyetzetuén
vattoc a megualtsagnac napiaiglan.

Azert a kic iol nem akarnac elni a
sent Lélec Istent meg haborityac es
az ő sűuek nec templomabol kiüzic
kiken ostan az ordög hatalmat vé-
ben.

4 Negyedic okaert hogy azen io
chelekedetem az en hitem nec iegyē
bizonsága es czéghere legyen, hogy
selebaratomat ny aualyatiabā meg seg
hellyem

A IO CHELEKEDETEKRŐL.

hellyem es indicham őreit io élettre.
Matth. 7.

A io fat az ő io gyűmölchérdl is-
meric meg.

5 Ötödíc okaert hogy en magam-
is a io chelekedet nec általa bizonyos
legyec Istentől valo hiuatalomrol es
űdueségemről. 2. Pet. 1. Mert mikort
en io tétemenyemuel meg ekessitem
selebaratomat : meg ismerem hogy
nem hamis hitem vagyon de igaz ke-
sityen vagyok: A hit a io chelekede-
tek nélkül meg holt Iacob. 2.

TANITVANY

Vagyone a io chelekedet nec ér-
deme?

MESTER.

Iollicher a mi io chelekedetunc a
bűnec bochanattyat, az űdueség,
az őrdc halaltól es az őrdögtól valo
meg szabadulast, soha nem érdemelhe
tic, mert ezeket a Iesus Christus, chac

K őnen

146
A IO CHELEKEDETEKRŐL.

Őnen maga nekűnc nyerte es érdem-
lette ſent halalaua véreuel.

De maga à mi io chelekedésünk-
nek is nagy ſoc lelkies è vilagi erde-
me vagyon Iſtennec ingyen valo igi-
retéből, nem hogy vala miuel tartoz-
néc nekűnc az Iſten. De hogy ő mine-
kűnc az ő ſent irgalmaságabol meg
igirte es beſédeben igaz nekűnc, az ő
ſent fogadafat meg adgya az ő ſent-
séges neucért. Es löllehet à mi io che-
lekedetűnc à törűny nec be tellyeſ-
téséről még igen rauolly vadnac es ő-
nenmagokbā igen félſegec, chonka
ondokoc, es ſokkeppen megferteztet-
tenec à mi teſtűnkben lakozo bűnűn-
kért.

De maga azért, az ő ſent fianac,
mi WRunc Ieſus Chriſtusnac érde-
meért es az igaz hitért, azokat meg
koronazza es minker, minden toual
betöltt nagy bõuſegheſſen, itt è vi-
lagban, es az örõc életben.

Tanit-

147
A IO CHELEKEDETEKRŐL.

TANITVANY.

Bizonyits meg, hogy à io chele-
kedet nec erdõme vagyon?

MESTER

ſent Pal aſt iria. 1. Timo. 4.

A Iambor keresztyni élet nec ighe
rete vagyon mind è vilagon, mind à
mas vilagon.

Chriſtus WRunc à ſent Euange-
liomban eképpen ſola à io cheleked-
tek nec erdemeről.

ſent Matthal: Math. 10. Vala-
nich: egy pohar hideg vizet adand
egyik nec az en kichinim nec az igaz
tudományért el nem veſti Iutalmar.

ſent Marknal: Marc. 10. Szaz
annit veſen érette itt è vilagon, de ha-
boruſaggal, es à ſõuendõ vilagon az
örõc életet.

ſent Lukachnal: Luc. 6. Adgya
toc es adattaric nektec.

Exodi. 20. Tiſtellyed Aryadat
es anyadat hogy hoſtu életõ legy è-
földõn,

K 2

Eſai-

148
A IO CHELEKEDETEKRŐL.

Efaias prophera, Cap. 53. Segd
meg az tekenyeredet az ehezönc, es
a sükölködöket, Budosokat fogadgy
be a te hazadba. Mikoron
Mezítelen embert laach, fedezd
be diet es a te testedet véredet meg ne
vrallyad, akoron, az Istent te segedse-
gül hívod es ő tegedet meg halgat, es
nyugodalmat aad neked az WR Is-
ten, es olyan lesz mint ssep harmatos
kert es mint a ki folyo kut fõ, kinec vi-
ze soha meg nem fogyadkozik.

Az az annit aad neked az WR
Isten, hogy mindenkor masnac is ad-
hacz, mint a kifolyo kut fõ, de azért
soha te meg nem fogyatkozol, es mint
a ssepp kerthe, a mellynecc gyümölcse
bõl soe iam boroc es nec, mennyei har-
mat száll: azonképpen a te io teremény
edre Istennec a domasa száll menyor-
sagbol.

Azért

149
A IO CHELEKEDETEKRŐL.

Azért gyakorlyuc a mi hütünket
mindennemü io chelekedésekbõ, mel-
lyekre az Isten minket teremert, ho-
gy azokban Iarnanc. Esmeryücmeg
es tistellyuc az Istennec irgamassa
ganac nagy voltat hogy ez mi
kisded es felelmes io cheleked-
tünket, nagy soc Iutalmackal
meg aiandekozza es meg
koronazza, ez vilagon
es az öröc életben.

A M E N.

150 . . . . .
AZ IMADSÁG
ROL.

TANITVANY.

Mond meg ennekem mi legyen
az Imadság?

MESTER.

Minek előtte az Imadságot meg
mődanoc mi legyen, sűkség meg tud
nunc, hogy az Imadság körtöt foglal
ő magában.

A Könyergést es a Hála adást.

A Könyörgés az mikor az Istenőt
valamit kéünk es az ő nevet segítse-
gűl hiyuc sűkségünknek ideien.

A Hála adas az, mikoron az Isten
nec velunc valo io rétemenyeről meg
emlekezűnc es halakat adunc, megf-
meruén hogy mi nekűnc menyorság-
bol, Istenőt segedelem adator, mely-
ert más ötet tistelyűc dichiryűc es fel
magablat.

157
AZ IMADSÁGRÓL.

magablatyuc nagy halat daffokkal.

Iruan vagyon az Imadságnac mind
é két rébe S. Davidnal a Soltar köny-
ben Psal. 49. Hiy engemet (vgy m-
ond az V R Isten) segítsegűl habo-
ruságodnac napyan, es en tegedet me-
g szabadítlac, es te engemet tistelni ke-
zdesz.

A hól azt mondgya: Hiy engem-
et segidtségűl: parantsoltatic a Köny-
erges.

A hól peniglen azt mondgya: es
engemet tistelni kezdesz: ielemertic
a Hálaadas.

TANITVANY

Mitsoda azért a bizony keresztye-
ni Könyörgés:

MESTER.

Istennec Fiainac mészeges fohaz-
kodasoc S. Léleknek ihléséből.

Auagy, Keresztyneknek Istenuel
valo bizony besellésoc megnyomor-
ult lelki segéneknek kéuanlagoc es i-
gaz hit-

K 4

152
AZ IMADSÁGROLA

gaz hitből való buzgó fagós könyör-
gesecc, valami sükkesecc dolognac me-
gnyeréseert Christufnac altala, ő sent
seges neuébe.

Azert a kic nem sükből fohazkod-
nac es nem hitből könyörögnecc ezek
chyac aiakokat mozgattyac farazt-
tyac kikeről bol a Christus: Matth. 15.
Ez é nép (vgy mond) chyac aiaka-
ual tistrel engemet, de az ő süuec nagj
tauly vagyó en tölle: heiaaba auagi
hafantalanol tistrelnecc engemet embe-
ri berzefeknecc tanufagat es parant so-
lattyat tanítuan.

Masodsor a kic semmit nem ker-
necc Imadsagokban, hanem chyac mi-
nt egy szakmant, ki dörögic egy fok-
asbol hogy chyac tölle megmeneked
hessenec ezec sem imadkoznac, han-
em chyac aiakokat es nyelucket faraz-
tyac.

Harmadsor a kic nem a Christus-
nac hanem

153
AZ IMADSÁGROL.

nac hanem egyéb senteknecc altala ker-
necc valamit az Atya Istentől: ezek is
nem igazan imadkoznac: mert a Cri-
stus Iesust meg tagadgyac mi eggyet-
len egy kezbe iaronknac lenni az A-
tya Isten előr, kinecc eleybe senki be nē
mehet hanem chyac az egy Christus
altal, Mint őnnen maga meg monda
Ioannis 14. Senki nem mehet (vgy
mond) az en Atyamhoz hanem chy-
ac en altalam.

TANITVANY.

Michyoda a Képp vtaloknac
Imadsagoc?

MESTER.

Hiyaba valo berberelyes, hason-
nelkül valo beszed saporitas, Istenec
karomlafa es megchufolafa crelem-
nelkülvalo szolozmaknac es imadsa-
goknac meg sokasitafa, melyeket az
Christus

154
AZ IMADSAGROL.

Christus megtilta. Matth. 6. Miko-
ron Imadkozotoc ne akariatoc soka-
kat földni, mint a poganoc tébnc kie
ast alitryac hogy az ő soc földok-
ban halgattatnac meg.

Ime itt hallod, hogy a ki a nagy ho-
su értelemnelkül valo szolozmakat
tartanac a kie nagy soc ezer auc ma-
riat leberbetel nec, santalan pater nos-
tert ki perget nec; ezec nem keresitye
nec hanem poganoc Christusnac
mondasa serent.

Azért bator kevesert Imadkoz-
zal chac buzgo Léleckel igaz hitből
miuellyed.

A keves Io kellemetesb Istennél
hogy nem mint a soc hituan.

TANITVANY.

Hát miért mōda a Christus Luc. 18.
Es sent Pal. 1. Tessa. 5. Hogy sünet-
len Imadkozzunc, hissem a hōssu I-
madsagot ertic rayta?

Mester,

155
AZ IMADSAGROL.

MESTER.

A sünetlen valo Imadkozás nem
a soc besédben áll: hanem a süvnc
mindenkoron Istenhez valo fohazko-
dasaban. Azért ember batron kézi
munkát tegyen is, chac hogy Jo hite
legyen, es süue legyen az Istenhez,
mindenkoron Imadkozie.

TANITVANY.

HANY FELE DOL-
goc sükségesc a keresitye-
ny Imádsághoz?

MESTER.

Öt fele dolgoc.

1. Első az Istenec parancholatya.
2. Masodic az Istenec fogadasa
es igirete.
3. Harmadic az igaz hitt.
4. Negyedie a mi sükségunc.
5. Ötödie a Christus Iesusnac neuc

1. Első

156. AZIMADSAGROL.

Elő. Az Istenec parancholatya mert ő afit paranchollya. Deut. 6.

A te WRadar Istenedet Imadgyad es egy ő maganac solgally.

Christus WRunk is eképpen paranchola Matth. 7. Kérieretec es elvefitec, keressétec es meg talalhatoc: zörghesetec, es meg nitatic tő nek-tek.

Touabba Matth. 26. Vigyaztoc es Imadkozatoc hogy késercibe ne iussatoc.

E parancholatra igaz vgyan tozunc mint az egyeb parancholakra.

Azért mint a tiz parancholanac meg tőrefeért: Azonképpen ezert is hogy ha nem Imadkozunc, megbűntet minket az WR Isten: mert az Imadkozás is a mafodic parancholaban be foglaltatic.

Annac okaert Istennec parancholatya indichon minden emberek: az Imad

The first part of the book
 contains a list of names
 and their corresponding
 numbers. The names are
 written in a cursive hand
 and are arranged in a
 regular order. The numbers
 are written in a smaller
 hand and are placed to
 the right of the names.
 The list is organized into
 several columns, with
 names and numbers
 alternating. The text is
 somewhat faded and
 difficult to read in
 some places.

The second part of the book
 contains a list of names
 and their corresponding
 numbers. The names are
 written in a cursive hand
 and are arranged in a
 regular order. The numbers
 are written in a smaller
 hand and are placed to
 the right of the names.
 The list is organized into
 several columns, with
 names and numbers
 alternating. The text is
 somewhat faded and
 difficult to read in
 some places.

De à testi auagy az idő sereht va-
lo igireteket, haval kel kernunc tudni
illic hogy ha Istēnec tistefegere es ne-
kijnc ūdueségjnkre vadnac adgya
meg minekijnc. Mint mikorō azt ker
yūc hogy minket betegsegjnk bōl ny
omorusagūkbol auagy segēségūnk-
bōl megšabadichon, az ō akararyara
kelhadnūc, es ha mindgyarast meg nē
šabaditis, azert bizonnyal hidgyūk
hogy ōneki keduesec vagyunc Vruc
Iesus Christusert, es ō minekijnc ke-
gyelmes Atyāc. Azert hogi ha azt ak
aryais hogy még valamenyi ideiglē sē
uedgyinc arrais kesec legyūnc es à mi
haborusagjnkban, betegségūnkben,
segensegjnkben es mindennemū nyo
morusagūkban ēgedelmesc legyinc
à mi Isteninknec.

Mint sent David kirally miko-
ron oršagabol šaki vetteret vala, ha-
ual kōnyōrdg vala, de azert à šankive
tēstis ōrdmest senuedi vala, Istenec

L

enge-

enghedelmes vala az ő nyomorúsága
 ban es é bészédeket mondgya vala:
 Ha az WR Istennec kellemetes le-
 bec orfagomba tktat enghemet ha pe-
 ruglen asit mondangya ennekem nem
 kellez, arra is kési vagyoc az légyen
 a mit ő akar, eképpen könyörög vala.
 a poklois sient Mattenal a Christus-
 nac: WRam ha akars engemet meg
 gyógyithatz.

Annac okaért miis keryűc az WR
 Istent hogy minket is meg szabadit-
 chon, de azért ha asit akaria hogy mé-
 gis senuegyűnc arra is kébec legyűnc,
 es mikoron minekűnc űduelségűnkre
 leben, minket meg szabadit.

3 Harmadic sűkséges dolog az I-
 madfaghoz a tőkelleres hitt: hogy bi-
 zonnyal hidgyűnc Istennec ighéreti-
 nec hogy bizonnyal minket meg hal-
 gat az ő sient fiaert. Azért semmit ne
 kerelkedgyűnc az ő fogadasaban.
 Mert a ki kerelkedi. hasonlatos (v.
 gy mond

AZIMADSAGROL.

ttyachogy az ő aiatofsagokért hal-
 gattatnac meg, ezec Istenec botísu
 alafat es haragyat nyerik feiekre,
 mert ő senkit közbe Iaronelkül nem a
 kar meg halgatni es Tőb közbe Iarot
 senkit berē vesen, hanem chac az ő
 tulaydon egyetlen egy teni fiat Chri-
 stus Iesus WRükar, ki ől sent Pal
 asit mondgya, egy a köz be iaro Isten
 között es ember között az ember Ie-
 sus Christus ki őndönmagat valchagul
 ada mindenekért. Touabba à Chri-
 tus őndönmaga asit mödgya: Ioan. 14.
 Senki nem mehet az en Atyamhoz
 hanem chac en altalam, en vagyec az
 ayto, en vagyoc az vtt Ioan. 10. Vala-
 mit en neuembe kérendetec, az en A-
 tyam meg adgya tinektec. Ioan. 16.

TANITVANY.

Michodat külembhöz a keresiye
 nek nec Imadsaga a törököketől, az si-
 doketól, es mind a poganokerol:

L 3 Iviester.

AZ IMADSÁGRÓL.

MESTER.

Két képpen külemlődz.

Először mert a keresztényec aſt az Iſtent Imadgyac, a ki mondati mi WRunc Chriſtus Ieſufnac dichőſég heſ ſent Atyanac, ki őnenmagat meg ielentette aſtent Irafokban es az ő ſent ſiaban.

Mafodſor aſt hiſtic a keresztényec, hogy az egy közbe iaro Ckriſtusert halgattatnac meg es chac ő érette fogadgya el az Atya Iſten az ő Imadſagokat.

De a törökőc ſidoc es mind a poganoc nem a mi WRunc Ieſus Chriſtufnac dichőſégheſ ſent Atyat Imadgyac. Iollehet igen kerkednec vele hogy őc is az egy nagy Iſtent Imadgyac a ki a földet mennyet teremtetec. De nem vallyac hogy ez e nagy Iſten a mi WRunc Ieſufnac dichőſégheſ ſent Atya volna, mert őc lehe tetlen dolognac mondgyac hogy az Iſten.

AZ IMADSÁGRÓL.

Iſteſnecſia legyen. Azert őc nem az bizony Iſtent Imadgyac, es nem igazan Imadkoznac, mert vgy kell Imadkozni, hogy az egy Iſtent mi WRunc Ieſus Atyanac vallyac.

Mafodſor, a törökőknec ſidoknac es a poganoknac ninchen közbe iaroioc azert őc mind keſſéggel imadkoznac, es nem tudgyac bizonyal ha meg halgattatnac, mert nem hiſtic a Chriſtusban kiben az Atya Iſten őmagat ki ielente, ſőt meg tagadgyac hogy a Chriſtus ſem Iſten, ſem Iſteſnecſia, de chac egy propheta vole mint Mackumet. Azert őc nem igazan Imadkoznac, mert keſſéggel Imadkoznac, ninchen igiretec mellyből meg tudharnac hogy őket az Iſten meg halgattya.

Azert az Imadſag, keresztényen anya ſent egy haznac tulaydon chelekedete, egyeb nepek nec kőny őghéſec nem mondati Imadſagnac, hanē

L + chac

AZ IMADSÁGRÓL.

chac à keresztyenneke, mert mi à mi W-
Runc Iesus Christufnac di. hófseges
sént Atyat Imadgyuc, es hísbic hogy
meg halgattatunc à mi közbe Iaron-
kert à Christusért ki az Atya Istennec
sént fia mint ónónmaga az Atyya
meg kialta az egből, mikor à Jordan
viziben keresztelkedic vala sént Ianos
tol à Christus.

Ez (vgy mond) az en szerelmetes
fiam órett halgassatoc.

Touabba à Christus órdögöket
úze, halattakat tamarra, es nagy chu-
dakot tónn. De azokat nem tchette
volna ha bizony Isten nem volt vol-
na. Azért hazudnac à tórököckic
meg tagadgyac à Christufnac bizony
Istenseget.

Mi ótet bizony Istēnec, es bizony
embernec vallyuc, es egyetlen egy
közbe Iaronknac. Kiert ketségnelkül
meg halgattatunc minden süklegünk
ben nyomorúságunkban.

A MI

A MI ATYANK
RÓL.

TANITVANY.

Mond meg imámaran miképpen kel
Imadkozni?

MESTER.

A mi Vruc Iesus Christus min-
ket arra tanita, mint meg írta S. Ma-
the cap. 6. hogy mikor Imadkozunc
ezt mondgyuc.

Mi Atyanc ki vagy menyekben

- 1 Szenteltetséc te Neued.
- 2 Ióyen te Országod.
- 3 Legyen te akaratom mikint
menyben es földén.
- 4 Mi kenyérinket minden na-
piat adgyad nekinc ma,
- 5 Es bochásd meg nekinc à mi

L 5 - vétet-

A MI ATYANKROL.

vétetinket, miképpen miis meg
bochatunc nekinc vétetteknc.

6 Es ne vigy minket kérés-
tedbe.

7 De szabadits minket gonos-
tol. Amen.

Ez Imadsfagot senkinec nem kel
megutalni, mert az VR Iesus Chris-
tus önnen maga serze, es hét kérelme
sekre el osta, melyekben minden sük
ségjinket roudeden befoglala.

TANITVANY.

Magyarazd meg immaran mind
a hét könyergöseker, es előbet mond
meg miért kezdgyuc eképpen el: Mi
Atyanc, hogy nem mondgyuc, Mi
Vranc auagy mi Biranc?

MESTER.

Mert az Vrnac neue félelmes, es
a bironac neuezeie rettenetes. Azert
a kegyelmes Isten nem akara magat
sem bi

A MI ATYANKROL.

sem bironrac sem Vrnac neuezetni,
hogy minket ő tolle el ne rettentene.

De akara itt Atyanac neuezetni:
mert az Atyanac neue, io akaratac es
kegyelmesege nec neue: hogimi ő hoz
zaia folyamanc nagy bizodalommal,
mint io fijas kegyes Atyankhoz.
Az Isten minekunc atyanc, es mi ő fi-
aj vagyunc a hit nec aliala, mint irya
S. Ianos, Ioan. 1. Haralmat ada neki
ek Istenec fiaua lenni azoknac a kik
his nec az ő neuebe.

Touabba nem mongyuc hogy en
atyam: De eképpen mongyuc mi a-
tyanc: Mert a keresztyen ember nem
chyac ő magaert: de minden keresztye
nekert közenséges képpen tartozic i-
matkozni, mert az atya fiai seretet ig
az vgyan örüli mas ember nec elöme-
netét mint az ő tulajdonio serenche
ier: es igaz vgyan barha aicfelebarat-
svanac nyaualyat az ő magat az őn maga
tulaydon

A MI ATYANKROL.

tulaydon káruallaffan, es ezert mon-
gyuc közenséges képpen (mi atyanc)
hogy az egymashoz valo beretetet ki
telentenéc.

TANITVAN.

Miert tebed ezt hozza, Ki vagy
menyekben?

MESTER.

Hogy megualastanoc a mi atyank
at es edes Istenunket ki menyekben
vagyon, ez földi atyanktol, ki a bün-
nec es a halálnac birodalma ala, es
minden nyaualyafagnac alaia vette-
ter, mint akar mellyikünc: ki minket
meg nem szabadithat, sem a büntöl, se
a halaltol, mert ő is bünes es halando
De a mi mennyei Ient Atyanc földet
mennyet betelyesit, az ő nagy haral-
massagauial ki mi velünc mindent iót
teher es akar enne, mint kegyelmes
édes Atyanc

TALIVANY.

Neuezd el... anaran a könyer-
göleket?

dichiri az ő mihozzané való kegyel-
méségér es io akarattyar, mellyet ki
lelente az ő szent fiaban es a szent E-
uangelionban.

Touabba mikoron hisűnc ő ben-
ne, es lamborul élűnc è földön, őrett
Imadgyuc es őtet hiyiuc segetsegűl,
ackoron szenteltetic az ő neuc mi köz-
zűtűnc.

Azert rövideden ez a sommasa
es az értelme: kerűnc edes attyanc en-
gedgyed, hogy mi szentelhesűc a te
neuedet igaz hittel es élettel. Adgyad
hogy az Euangelium igazan hirde-
tesséc mi közűtűnc mellynec általa,
mindenec meg ismerhessenec, es dű-
chirhessenec tégedet a te szent fiaddal
es szent lélekkal egyetembe.

Ronchell minden hamis tudoma-
nyokat hamis szentségűk, Baluany
Imadasokat, sem fénűztű assago-
kat, es tűndekűl tettezett lamborfa-
gokat.

Tűry

A MI ATYANKRÖL.

176
Törvénnyel WR Isten minden nevet,
mellyekben sokranac emberec
bizni, auagy úduességheket helylyhez
terni, hogy chac a te sentféghecs neued
senteltelsec mindenütt.

Iöyén te Országod.

TANITVANY

Mitsoda az Istenec Orsága?

MESTER.

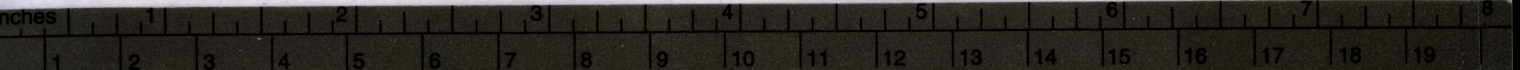
Kétféle ország vagyön: Egyyc ördög-
neg nec ország: másic Istenec ország.

Az ördög nec ország, bün nec hal-
lalnac es ördöc karhozatnac ország,
mert a bün nec soldgya halal es ördöc
kärhozat, Romano. 6.

Touabba kérség nec, chalardfagnac
hazugfagnac es gyülkofagnac orsa-
ga: mert a ördög gyilkos, ember öl-
dekölö es andia hazugfagnac atya.
Ioann. 8.

Az Istenec ország Igaffag, bé-
kesség

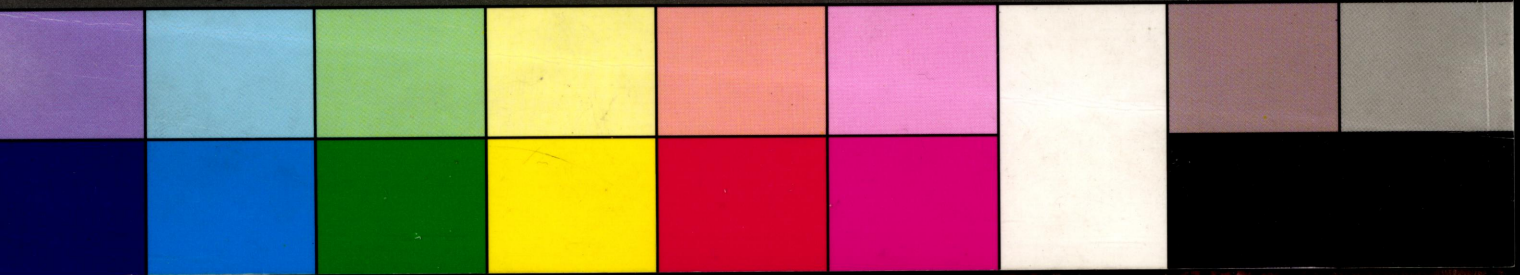
M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

A MIATYANKROL.

176
Töry ell WR Isten minden nevet,
mellyekben sokranac emberec
bizni, auagy úduességheket helyhez
terni, hogy chac à te sentséghes neued
senteletsec mindenütt.

Iöyen te Országod.

TANITVANY

Mitsoda az Istenec Orsága?

MESTER.

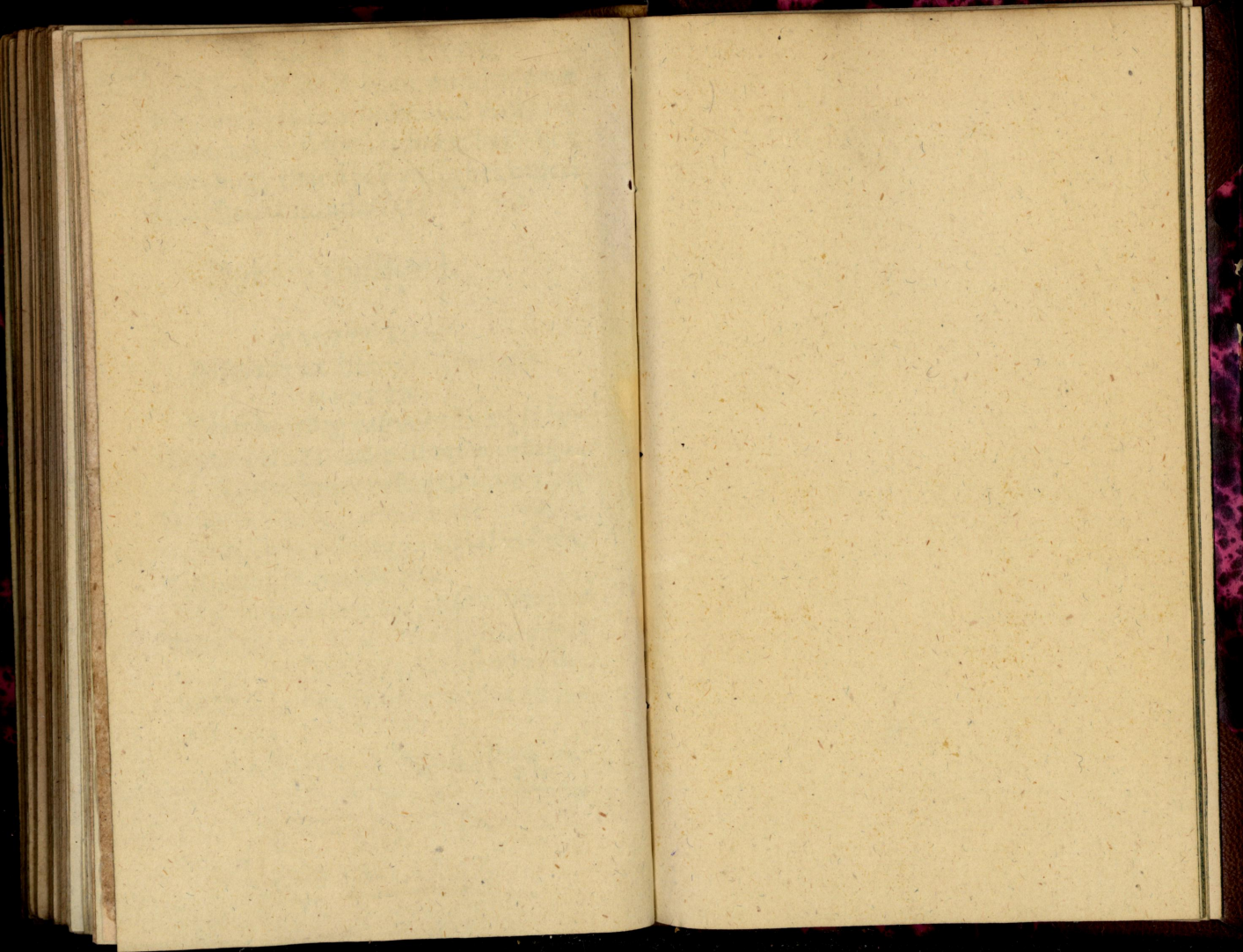
Kétféle ország vagyon: Eggyic ördög-
deg nec ország: masic Istenec ország.

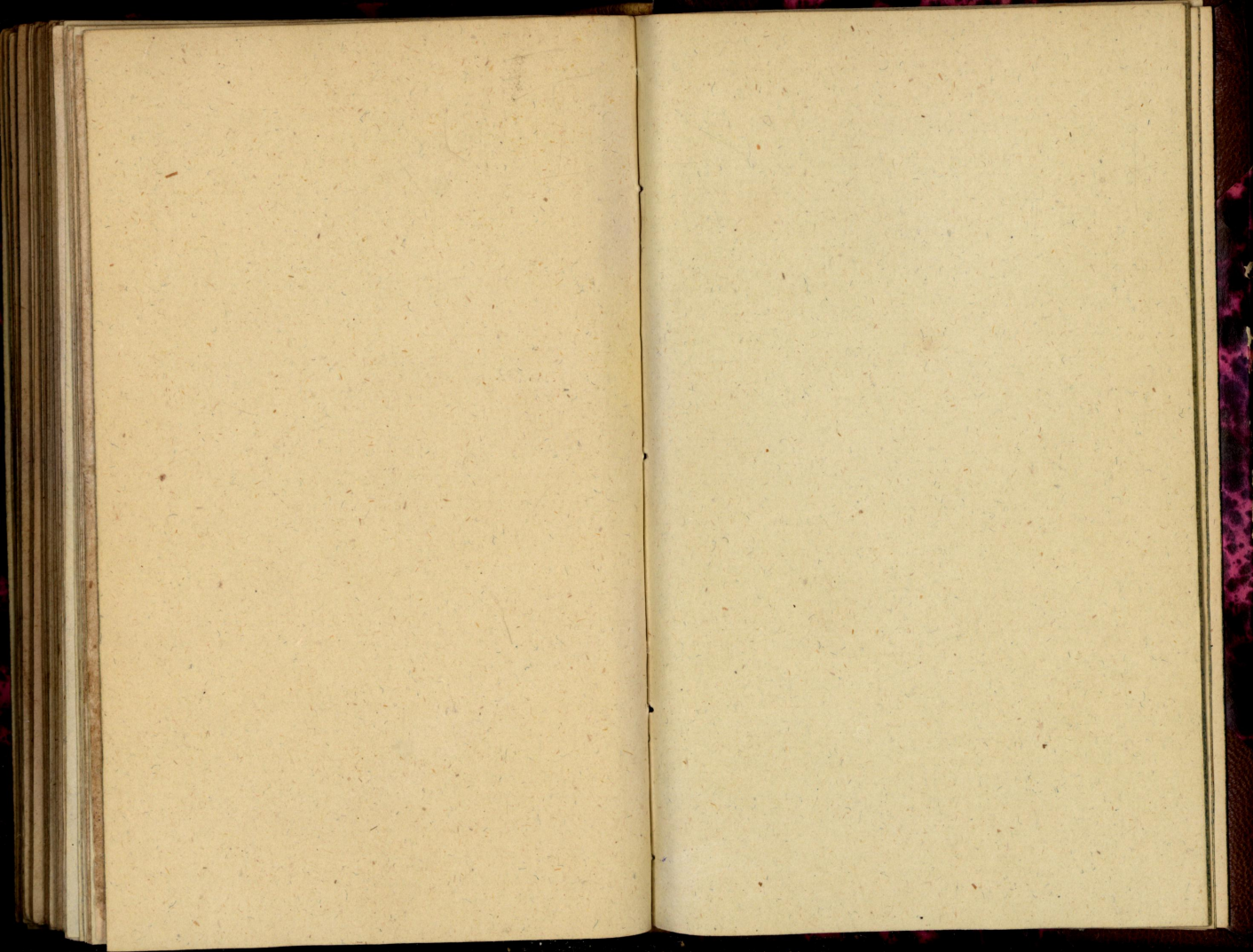
Az ördög nec ország, bün nec hal-
lalnac es ördöc karhozatnac ország,
mert à bün nec soldgya halal es ördöc
karhozat, Romano. 6.

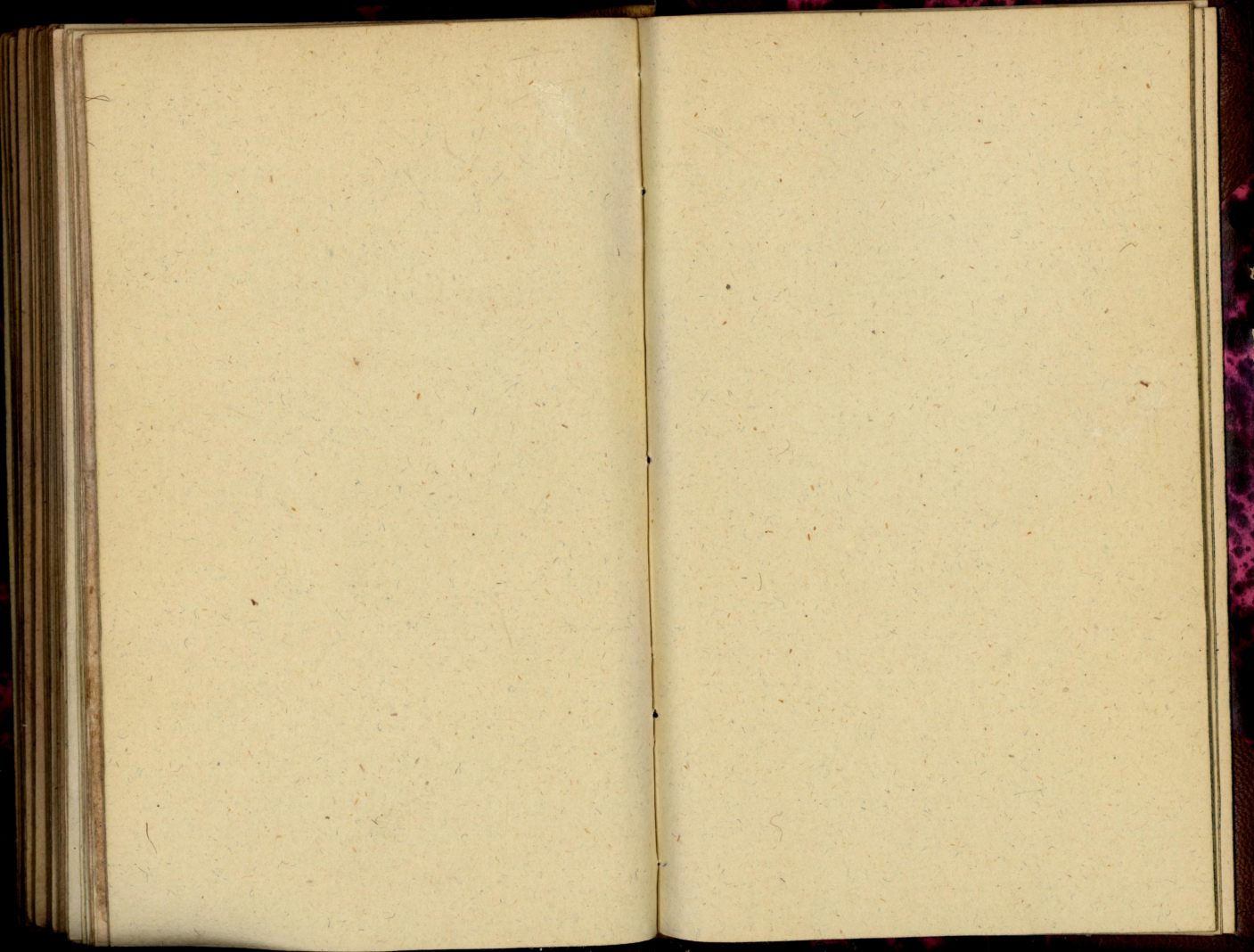
Touabba kétség nec, chalardfagnac
hazugfagnac es gyülkofagnac or-
sága: mert a ördög gyilkos, ember öl-
deklő es andia hazugfagnac attya.
Ioann. 8.

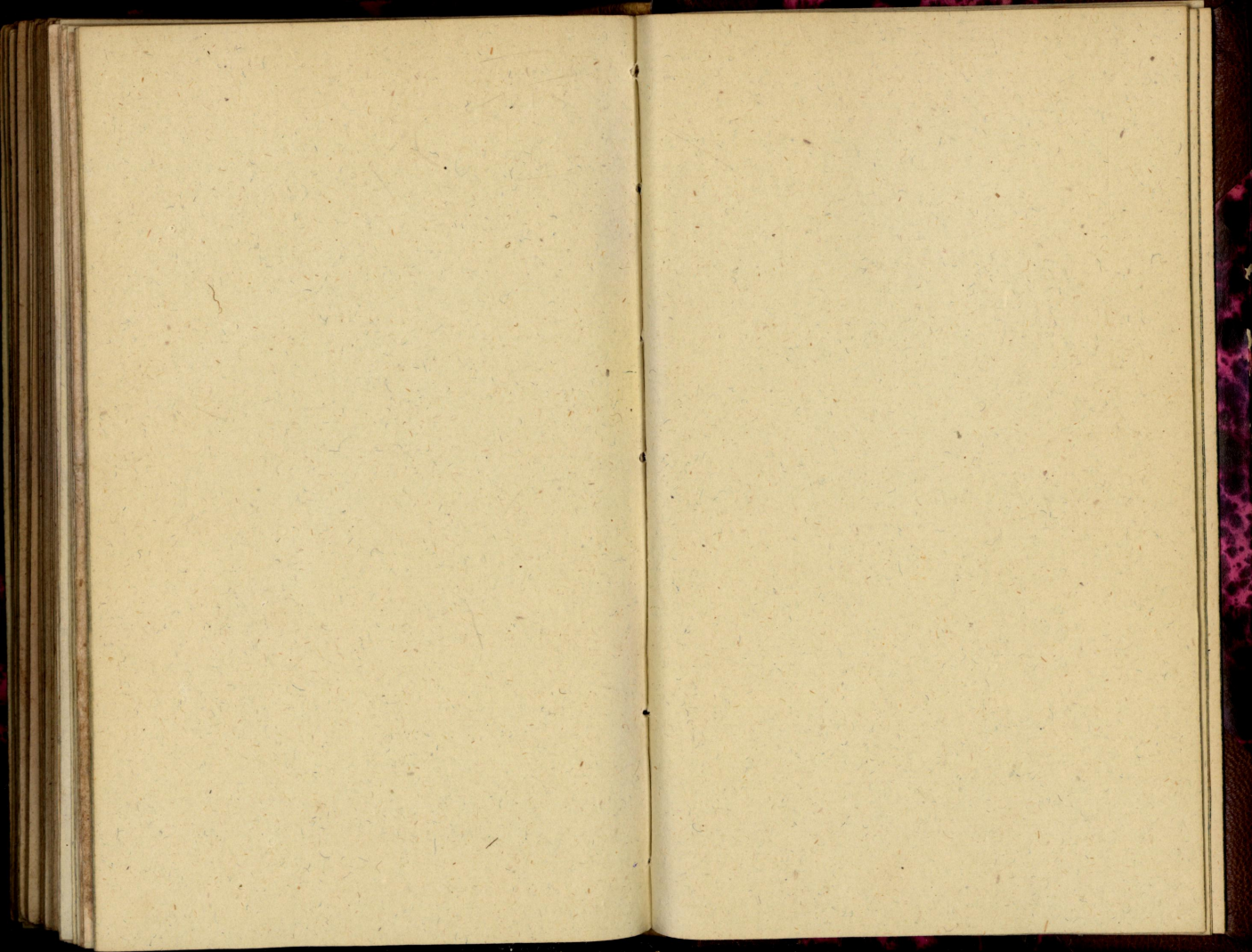
Az Istenec ország Igassag, bé-
kesség

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

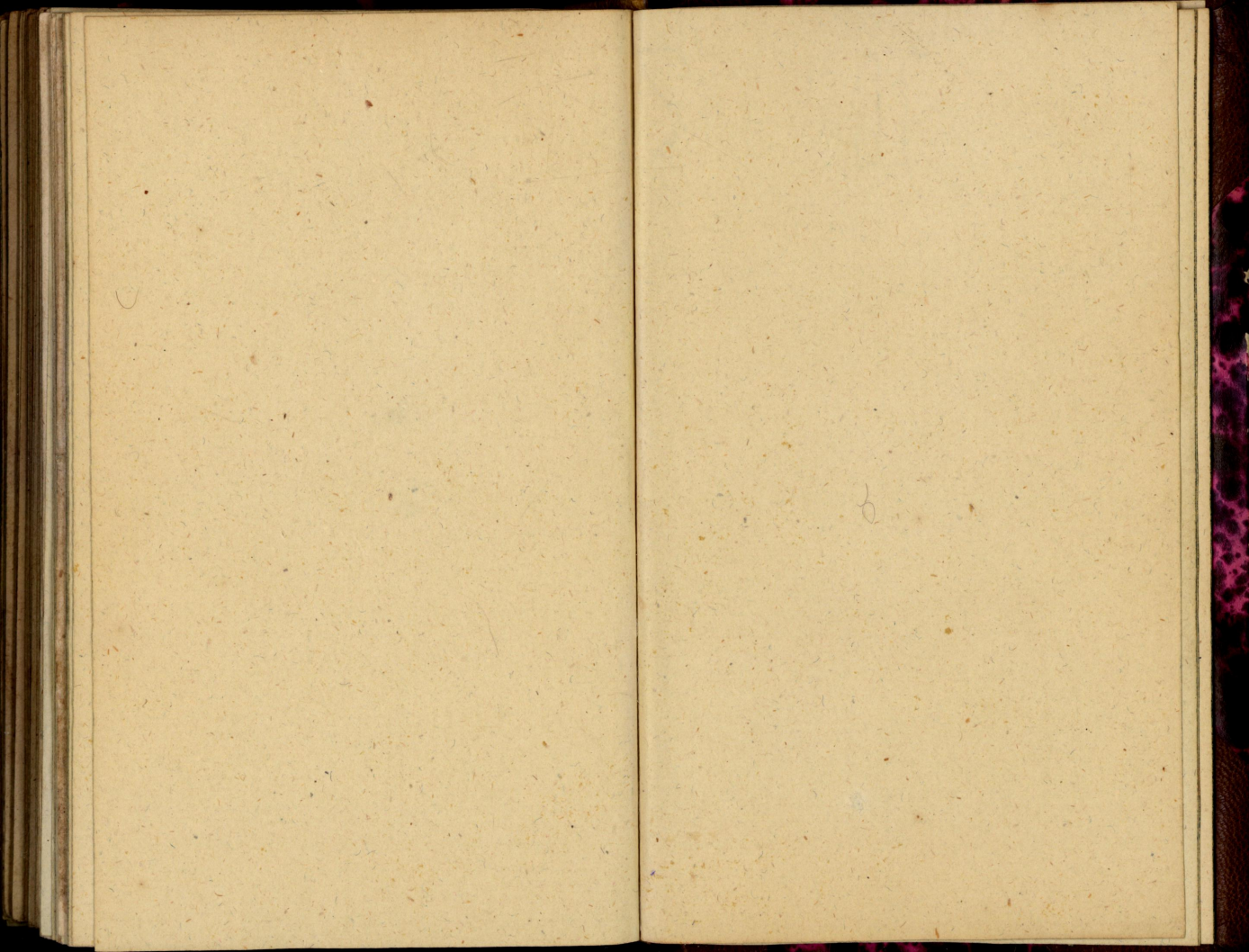

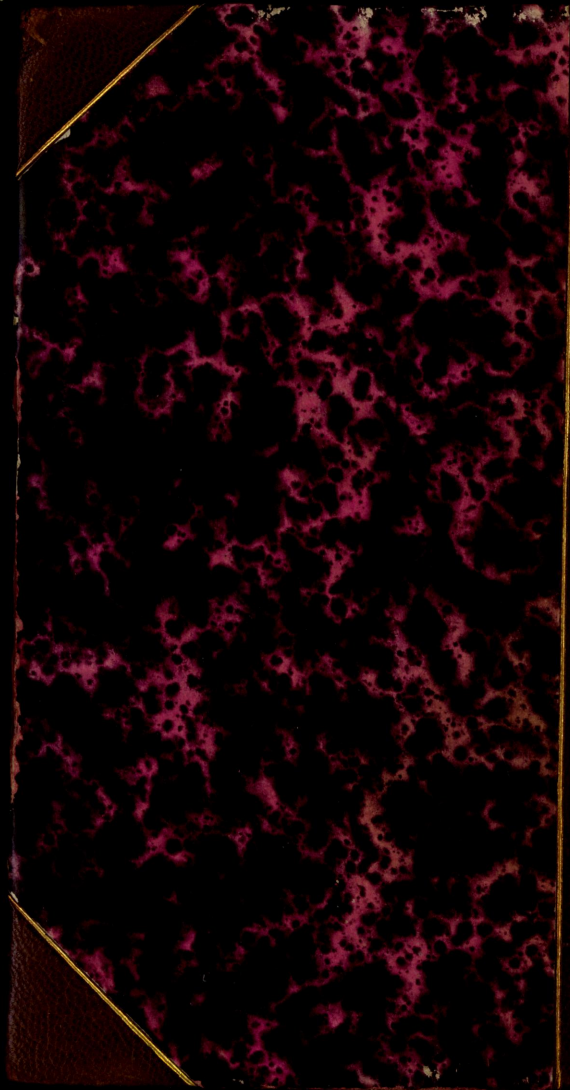

Restaurálta
Szénási Katalin

2000.

.....
.....
.....
.....
ölti ki)

egyéb:

o	o	o
---	---	---